M. Turhan Tan'ın
Müessesemiz tarafından çıkarılan en son eserleri
Hurrem Sultan 150 Kr.
Viyana Dönüşü 150 »
Kadın Avcısı 100 »
Tarihî Musahabeler 75 »
Tarihte Türkler için söylenen büyük sözler 25 »
— Cumhuriyet Matbaası —

Cumhuriyet

Onyedinci yıl sayı : 5781

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul. No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve matbaa kısmı: 24299 - 24290

Cumartesi 15 Haziran 1940

İktisadî Yürüyüş
Fevkalâde sayısı bugün çıktı
36 sahife
Hüseyin Cahid Yalçın, Muhiddin Birgen, Profesör Şükrü Baban, Profesör Hazım Atıf Kuyucak, Profesör Hirş, Profesör Muhlis Ete, Vedad Nedim, Samed Ağaoğlu ve daha bir çok kudretli muharrirlerin günün meseleleri hakkındaki yazıları...
— Tafsilât 5 inci sahifede —

Alman Ordusu Dün Paris'e Girdi

Şehrin harab olmaması için mukavemet etmiyen Fransız kuvvetleri cenubda yeni mevzilerine çekildiler

İngiltereden Fransaya yeni kıtaat ve teçhizat sevkediliyor

Almanlar şimalden ve cenubdan Maginot hattına da taarruza başladılar

Paris 14 (Hususî) — Alman kıtaatı bu sabah saat ondan itibaren şimali garbî istikametinden Parise girmeğe başlamıştır. Şehrin teslim olduğundan haberdar olan halk, daha evvel evlere kapanmıştır. Fransız payitahtına giren Alman kıt'aları, hazin bir manzara arzeden bomboş sokaklardan geçerek Şanzelize'de bir geçid resmi yapmışlardır.

Alman tanklarile motörlü vasıtaların gürültüleri, Paris sokaklarında hüküm süren mezar sessizliğile hazin bir tezad teşkil ediyordu.

Paristen çekilen Fransız kuvvetleri şehirdeki köprüleri ve binaları tahrib etmemişlerdir. Yalnız Paris civarındaki büyük askerî fabrikalar berhava edilmiştir.

Pariste kalanlar

Paris 14 (Hususî) — Amerika büyük elçisi Bullit ile bir kaç Amerikalı gazeteci Pariste kalmıştır. Paris başpiskoposile bir kaç İngiliz de payitahtta kalanlar arasında bulunuyorlar.

Amerika elçisi kordiplomatik mümessili olarak Pariste kalmıştır.

Telefon muhaberatı kesildi

Paris 14 (Hususî) — Londra ile Paris arasında telefon muhabereleri bu sabah erkenden kesilmiştir.

Londradaki akisler

Londra 14 (Hususî) — Parisin sukutu
[Arkası sahife 4 sütun 1 de]

Harbe karşı hazırlanan Pariste iki manzara: Solda Konkordiya meydanında siperler kazılıyor, sağda kum torbalarile kapatılan meşhur Noter Dame kilisesi

İtalyan Müdahalesi Karşısında

(Başmuharririmizden)
Bükreş, 11 haziran 1940

Olur olmaz diye aylardanberi üzerinde süz söylenilen İtalyan müdahalesi nihayet vaki oldu. Dündenberi İtalya dahi Fransa ile İngiltereye karşı harb haline geçmiş bulunuyor. Duçe'nin Venedik sarayı balkonundan meydana toplanan kesif halk tabakasına hitaben irad ettiği nutkun halk tarafından çok heyecanlı telâkki tarzına göre İtalyada efkârı umumiyeyi bu büyük hâdiseye karşı hazırlamak için aylardanberi sarfolunan gayretlerin tesirsiz kalmamış olduğuna hükmetmek lâzım gelir.

Dün gündüzden gelen haberler bu müdahalenin çok yaklaştığını anlatıyordu: Romada Malta adasını isteyen nümayişlerle bilhassa İtalyan ve Rus siyasî münasebetleri yeni mümessillerinin her iki taraftan hareket ettiklerini bildiren kısa bir telgrafname. Mösyö Rosso Rusya nezdinde İtalyayı temsile gidiyor, Mösyö Korelkin de Romaya müteveccihen Moskovayı terketmiş bulunuyordu. Diğer bir haber de Rusya ile Japonya arasında dış Mogolistan hududlarına aid ihtilâfın şimdiki vaziyetin her iki tarafça olduğu gibi kabulü suretile halledildiğini bildiriyordu.

Bu haberlerden bilhassa Rusya ile İtalyanın karşılıklı münasebetlerini normalleştirmiş olmalarına aid bulunanı Alman diplomasisinin temin ettiği bir netice gibi görülmüş ve aynı zamanda İtalyanın harbe vaki olacak müdahalesindeki şekil ve mahiyeti ifşa ediyor sayılmıştı. Öyle anlaşılıyordu ki İtalyan müdahalesinin ve İtalyan - Alman müşareketinin Rus emniyet sahalarına taallûk etmiyerek yalnız Avrupa garbına inhisar edeceğine dair Rusyaya teminat verilmiştir. Filhakika İtalyan müdahalesile harbin Balkanlara ve şarkî Akdeniz havalisine sirayeti Rusyayı kayıdsız bırakamazdı ve son zamanlarda Moskova bu ciheti pek haklı bir alâka ile mükerreren açık ve yüksek söylemişti.

İtalyan hükûmet reisinin harbe müdahale nutku bu tahminleri sürratle teyid etmiş bulundu: İtalya, Balkanlarla şarkî Akdeniz memleketlerinin emniyet ve istiklâllerini ihlâl yolunda hiç bir hareket yapmıyacağını alenen şerefile temin ederek harbe Almanya lehinde vaki müdahalesinin yalnız iki garb demokrasisine müteveccih olduğunu tasrih eylemiştir. Fakat İtalyanın son seneler zarfındaki siyasetini müdrik bulunan Rumanya efkârı umumiyesi bu teminata mutlak nazarile bakmamaktadır.

İtalyan müdahalesi Bükreşte teessüfle karşılanmıştır. Vakıayı radyoda dinlemek suretile öğrenerek bana yetiştiren ilk dost:

— Demek ki Fransada askerî vaziyet fena!

Diyordu, ve bu fenalığın İtalyan müdahalesile daha vahim olabileceği düşüncelerinin ıstırabı altında eziliyordu. Demek ki Parisin tahliyesine tevessül edilmiş olduğu hakkındaki şayialar da doğruydu.

Paris geçen Umumî Harbde de tahliye olunarak hükûmet ve sefaretler oradan Bordeaux'ya gitmişlerdi. Bu ihtiyatî hareket alışılmış bir iş olmakla beraber İtalyan mü-

YUNUS NADİ
[Arkası sahife 3 sütun 3 te]

İngiltere hükûmeti bir beyanname neşretti

«Her ne pahasına olursa olsun, menabiimizin son haddine kadar Fransa ile beraber çalışacağız»

Londra, 14 (a.a.) — Röyter bildiriyor: Büyük Britanya hükûmti aşağıdaki beyannameyi neşretmiştir:

«Gerek İngiliz ve Fransız milletleri ve gerek her iki milletin bütün ruhlarile merbut bulundukları hürriyet ve demokrasi hisleri için mukaddes bulunan şu saatte Büyük Britanya hükûmeti, ezici bir faikiyeti haiz düşmanlara karşı amansız bir harbe girişmiş bulunan Fransız ordularının cesaret ve kahramanlıkları karşısında Fransa cumhuriyet hükûmetine bütün hürmet vazifelerini ifa etmek arzusundadır. Bu ordunun gayretleri Fransız tarihinin en şanlı sahifelerine girecek derecede kıymettardır. Bu gayret sayesindedir ki müşterek düşmana çok ağır zayiat verdirilmiştir. Büyük Britanya, iktidarı dahilinde bulunan bütün muaveneti Fransaya temin etmekte devam edecektir. Bunu söylerken milletlerimiz ve imparatorluklarımız arasındaki inhilâl kabul etmez birliği herkese ilân etmeği de bir vazife telâkki ediyoruz.

İngiltere Başvekili Çörçil

Milletlerimizin başına yakın bir atide çökecek muhtelif şekildeki felâketleri şimdiden takdir edemeyiz. Fakat eminiz ki milletlerimizin tam birliğini bu içine atıldığımız cehennem ateşleri en kat'î surette temin eyleyecektir. Fransa cumhuriyet hükûmetine, Fransada, üstünde yaşadığımız ada üzerinde, Okyanusların geniş ufuklarında veya havalarda, her ne bahasına olursa olsun, bütün menabiimizi en son haddine kadar istimal ederek ve harbin husule getirdiği zararları tamir için elbirliğile çalışarak sonuna kadar harbe devam etmek için en kat'î kararımızı ve taahhüdümüzü bir kere daha tekrar ediyoruz. Biz bu harbe Fransanın emniyeti temin olununcaya ve büyük müttefikimiz bütün büyüklüğü ile ayağa kalkıncaya kadar devam edeceğiz. Biz bu harbe zulüm gören, esaret altına düşürülen milletler istiklâllerini istihsal edinceye ve Nazi felâketinden kurtarılıncaya kadar devam edeceğiz. Biz bu karanlık gecelerin parlak bir sabahı olacağına her vakitkinden daha ziyade kaniiz. Yarının güneşi bu gün beklediğimizden daha sür'atli bir surette ufuktan yükselecektir.»

Yunanistan bitaraflık siyasetini terketmiyecek

Memlekete haricden gelen külliyetli miktarda Alman, sıkı bir kontrola tâbi

Belgrad 14 (a.a.) — Reuter ajansı bildiriyor:

Atinadan gelen haberlere göre, Yunanistan Mısır tarafından takib olunacak siyaset hakkında vaki olan beyanat ve ittihaz olunan askerî tedbirler üzerine beynelmilel vaziyetin inkişafını soğukkanlılıkla takib etmektedir.

Yunan makamatı bitaraflık siyasetlerini azimkâr bir surette tatbik etmektedirler. Haricden gelen ecnebiler 48 saat zarfında polise müracaat mecburiyetindedirler. Külliyetli miktarda Almanların son zamanlarda Atinaya ve diğer Yunan şehirlerine geldikleri anlaşılmaktadır. Bunların arasında şüpheli hareketlerinden dolayı komşu memleketlerinden ihrac edilmiş birçok eşhas da vardır.

Parti Grupunun dünkü içtiması

Başvekil pazartesi günü Mecliste beyanatta bulunacak

Ankara 14 (a.a.) — C. H. P. B. M. M. Grupu bu gün (14/6/1940) saat 11 de reis vekili Seyhan meb'usu Hilmi Uranın reisliğinde toplandı.

Celsenin açılmasını müteakıb, kürsüye gelen Başvekil Dr. Refik Saydamla onu takib eden Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu, umumî siyasî vaziyet hakkında mufassal beyanatta bulunmuşlar ve bu meyanda söz alan müteaddid hatiblere cevab vermişlerdir.

Meb'uslar müttefiklerimiz lehine hararetli tezahüratta bulunmuşlardır.

Grup umumî heyeti hükûmetin takib ettiği siyaseti müttefikan tasvib etmiştir.
[Arkası sahife 3 sütun 7 de]

Türk - Alman ticareti

Varılan ihzarî anlaşmanın metinleri dün imzalandı

Ankara 14 (a.a.) — Bir kaç aydanberi Türkiye ile Almanya arasında bir ticaret anlaşması akdi zımnında müzakereler cereyan etmekte bulunduğu malûmdur. İstihbaratımıza nazaran bu kere bu müzakereler neticesinde bir ihzarî anlaşmaya vüsûl kabil olmuş ve metinler dün tarafeynce imza edilmiştir. Esas itibarile bir taraftan bir takım mallarımızın ihracatını temin eden ve diğer taraftan Almanyadan, evvelce Almanyaya yapılmış siparişlerimizden bir kısmı da dahil olmak üzere, memleketimi-
[Arkası sahife 3 sütun 6 da]

Fransadaki talebemiz

Hariciye Vekâletinin bu hususta dün neşrettiği tebliğ üçüncü sahifemizdedir.

Sakin cephe!

Fransız-İtalyan cephesinde henüz mühim harekât olmıyor

Dün Fransız tayyareleri Venediği bombaladılar ve Romaya beyannameler atıldı

Fransız tamirat parklarında cephede çarpışmaktan gelen tank lar gözden geçiriliyor

Londra 14 (a.a.) — Bu gün Londra salâhiyettar mehafilinden öğrenildiğine göre, şimdiye kadar müttefikler tarafından zaptedilen veya İtalyanlar tarafından batırılan gemiler 210,855 tonilâtoya baliğ olmuştur. İngiliz anavatan sularında 80,000 tonluk gemi bulunmaktadır.

Cenubî Afrika kuvvetleri

Pretoria 14 (a.a.) — Bu günkü Resmî gazete, cenubî Afrika sahra seyyar kuvvetlerinin hali hazırda şarkî Afrikada hizmette bulunduklarını bildirmektedir.

İtalyan esirleri

Naivoblis 14 (a.a.) — İtalyanların bir Kenya polisile bir ordu başçavuşunu İtalya harbe girmeden evvel esir aldıkları resmen bildirilmektedir. Üç kişi de Kenya tarafındaki Habeş hududunda gezerlerken tevkif edilmişlerdir.

Mısır hududundaki çarpışmalar

Londra, 14 (a.a.) — İngiliz radyoları, dün öğleden sonra Mısır hududunda İngiliz ve İtalyan kıt'aları arasında küçük çarpışmalar vukua geldiğini bildirmiştir.

Fransada bulunan İtalyanların faaliyeti

Fransa 14 (a.a.) — Fransız - İtalyan cephesi hâlâ sakindir. Garibaldi'ciler halen Fransada bulunan İtalyanlara, hürriyet ve demokrasi sıralarında yer almaları için müracaatte bulunmuşlardır. Bu davetnamede bir Garibaldi lejyonunun teşekkül ettiği ve sembolünün de Fransız, İtalyan ve Lâtin kardeşliği olduğu bildirilmekte ve «Fransada bulunan bütün İtalyanların lejyonumuza iltihak ederek vazifelerini yapacaklarına kaniiz, sizi barındırmış olan Fransa tehlikededir» denilmektedir.

Sempatilerinden şüphe edilen bazı İtalyanlar tevkif edilmişlerdir. Bunlardan otuzu bu gün Balfor'da tevkif edilmiştir.

Afrikadaki İtalyan üslerinin bombardımanı

Kahire 14 (a.a.) — İngiliz hava kuv-
[Arkası sahife 3 sütun 5 te]

Reyno'nun mesajı ve Amerika

Fransız Beşvekilinin müracaati geniş akisler uyandırdı

Vaşington 14 (a.a.) «Reuter» — Reynaud'nun nutku, kongre mahfillerini derin surette heyecana düşürmüştür. Fakat Vaşington'da, Fransaya karşı olan sempati hissi, aşağı yukarı bir iktidarsızlık hissile birlikte kendisini göstermektedir. Müttefiklere yardım etmekte en ziyade hâhişli bulunanlar bile, bu gün harb ilânına mütemayil görünmemektedir.

Beyaz Saray adına söz söylemeğe salâhiyettar bir zat şöyle demiştir:

«— Müttefiklere, bizim için mümkün olan her şeyi göndermeyi hızlaştırıyoruz. Fakat, nispeten zayıf olan bu yardımın kendisini hissettirebilmesi için birkaç hafta lâzımdır.»

Amerikan gazetelerinin neşriyatı

Nevyork 14 (a.a) «Reuter» — Gazeteler, Reynaud'nun mesajına geniş sütunlar tahsis etmekte ve Amerikan radyoları da geniş surette mütalealar yürütmektedirler. Radyolar, Reynaud'nun sözlerini bir çok defa tekrar etmiştir. Bu sebebden halen bütün Amerikada Fransanın Amerika Birleşik devletlerine yaptığı talebi bilmiyen kalmamıştır.
[Arkası sahife 3 sütun 4 te]

İspanyollar Tanca mıntakasını işgal ettiler

Madrid, 14 (a.a.) — Resmen bildirildiğine göre, İspanya hükûmeti Tanca mıntakası ile şehrin bitaraflığını zâman altına almak için beynelmilel mıntakanın teyakkuz, zabıta ve emniyet servislerini muvakkaten deruhde etmeğe karar vermiş ve bu maksadla Faslı kıtaat, bu sabah Tancaya gelmiştir. Bütün servisler normal surette işlemektedir.

Beynelmilel rejim devam edecek

Tanca, 14 (a.a.) — Röyter: Tanca, bu gün Fransanın muvafakatile, 1200 İspanya Faslısı tarafından işgal edilmiştir. Vaziyet sakindir. Tanca mıntakası, enternasyonal statü rejimine göre idarede devam olunacaktır. İspanya, bu tedbirin sırf nizamın idamesi için alınmış olduğunu temin etmektedir.

TARİHTE Türkler ve İngilizler

Tarihî tefrika: 34 — *Yazan: ZİYA ŞAKİR*

Fransız Sefirinin mütaleası

Türk kanının dökülmesi kadar korkunc şey yoktur Müsebbibleri tehlikeye düşerler

«Bütün Avrupa devletlerini saran ve gittikçe uzayan harbe, İngiltere ve Prusya hükûmetleri sebebiyet vermişlerdir.

«İngilizlerle Prusyalılar, Babıali ile ittifak etmek ve Türkleri de, kendi irtikâb ettikleri haksızlıklara teşrik eylmek istiyorlar.

«Halbuki Fransa Kralının başlıca arzusu, (Devleti aliyye) ile Fransa hükûmetinin arasındaki dostluk ve samimiyetin bekasından ibarettir.»

Bu muhtıra, Koca Ragıb Paşanın hoşuna gitmedi. Çünkü onun maksadı, Büyük Britanya Kraliyetinin dostluğuna, lâyık olduğu kıymeti vermekti. Buna binaen Ragıb Paşa, iki gün sonra, Fransa sefirine şu acı cevabla mukabele gösterdi:

(Allahın inayetile, Babıali şimdiye kadar, hiç bir devletin yardımına muhtac kalmamıştır. Bundan sonra da gene, hiç bir ecnebi devletin yardımına, ihtiyacı olmıyacaktır.

Babıali, Fransa hükûmetile müttefiklerinin arasında akdedilen muahedelerin muhteviyatına, en küçük bir alâka göstermemiştir. Binaenaleyh, kendi muamelâtında da, Fransa hükûmetile mevcud olan dostane münasebeti şüpheye düşürecek bir maksad görmemelidir.)

Bu cevab, Fransa sefirinin üzerinde, ağır bir darbe tesiri husule getirdi.

Kanlı ve heyecanlı bir vak'a

Eğer bu sırada vukua gelen kanlı ve heyecanlı bir vak'a, İstanbul efkârı umumiyesini altüst etmeseydi, İngiliz siyaseti, Babıaliye tamamile hâkim bir mevki ihraz edecekti. Fakat bu vak'a, saraydan İstanbulun en hücra köşelerindeki kulübelere kadar aksederek, İngilizler aleyhinde bir dedikodu husule getirdi.

Tarihin kuytu bir köşesine sıkışmış olan vak'a şundan ibaretti.

(1173 - 1759 senesi ağustos ayının 25 inci günü) Marsilya limanından kalkan bir Fransız ticaret gemisi, (Beyrut) limanına gidiyor, büyük bir serveti ihtiva eden Fransız emteası götürüyordu... Bu gemi, (Serigo) adası açıklarına geldiği zaman, bir İngiliz korsan gemisi tarafından takib edildiğini hissetti. Kaçmak istedi. Fakat buna muvaffak olamıyarak İngiliz korsanlarının eline geçti.

Fransa sefiri Şövalye Verjen, bunu haber alır almaz Babıaliye koştu:

— Bir gemimizin tecavüze uğraması, o kadar büyük bir şey değil. Fakat bu tecavüz, Türk karasularında vukua gelmiştir. Bu ise, Türklere ehemmiyet vermemek, göz göre göre hükûmetinize hakaret etmek demektir.

Diye, tahrikâtta bulundu.

Sadrıazam Ragıb Paşa, sükûnetle hareket etti. Hâdiseyi, âdi bir zabıta vakası gibi telâkki ederek:

— Bu kabil vak'alar, şimdiye kadar def'atle olagelmiştir. Müsterih olunuz. Korsanlar ele geçirilir. Sizin mallarınız da istirdad olunarak iade edilir.

Cevabile Fransız sefirine mukabele etti. Ve, İngiliz korsan gemisinin derhal yakalanması için, Rados ve Sakız adasındaki memurlara kat'î emirler gönderdi.

Şiddetli takibat başladı. Nihayet, Akdenizdeki Türk Amiralı İngiliz korsan gemisini, adaların dar bir boğazında yakaladı. Korsan gemisi, kaçamadı. Fakat kolayca teslim olmak istemedi. Şiddetli bir mukavemet gösterdi.

Bunun üzerine, takib gemileri korsan gemisini her taraftan sardılar. İki taraftan rampa ederek İngiliz gemisinin içine atladılar. Burada da boğaz boğaza bir mücadele vukua geldi. Bu arada, pek tabiî olarak İngilizlerden de, Türklerden de beş on kişi yaralandı; bir kaç kişi de aldıkları yaralardan vefat etti... Fakat buna mukabil, diğer korsanlar da kâmilen ele geçirildi. Vak'anın kanlı bir şekilde cereyan etmesine nazaran - korsanlık kanunu mucibince - esirlerin kâffesi idam edilmek üzere gelirken, mahza İngilizlere karşı beslenen muhabbet ve teveccüh eseri olmak üzere, esir korsanlar bu büyük cezadan affedildi. Hepsi de, kürek çekmeye memur (forsa) sıfatile, Amiral gemisi olan (Kaptanei Hümayun) a yerleştirildi.

İngiliz korsanları, Fransız gemisinden gasbettikleri malları, hâli bir adaya depo etmişlerdi. Bu mallar da kâmilen ele geçirildi. En küçük bir parçasının bile kaybolmasına meydan verilmiyerek, Fransızlara iade edildi.

Fransa sefiri, İngiliz gemisinin süratle ele geçirilmesinden ve bahusus, Fransız mallarının tamamile iade edilmesinden dolayı, Babıaliye hararetle teşekkür etti. Fakat aynı zamanda, bu meseleye dair Fransa Hariciye Nezaretine gönderdiği raporun sonuna şu satırları da ilâve etti:

(Zannederim, Türk bahriye efradile İngiliz korsanları arasında geçen bu kanlı musademe, İngilizlere pek pahalıya mal olacak. Çünkü bu muharebede bir kaç Türk bahriyelisi, kurban gitti... Halbuki burada, Türk kanının dökülmesi kadar korkunc bir şey yoktur. Buna sebeb olanların akıbeti, daima büyük tehlikelere maruzdur.)

Fransız sefirinin bu mütaleası, esassız değildi. Korsanlık tarihinde öyle misaller vardı ki, bir tek Türk öldüren Venedik, Ceneviz, İspanya korsanları, yakalandıkları anda kâmilen kılıcdan geçirilmişlerdi.

Halbuki bu misallere rağmen İngiliz korsanları müthiş bir akıbetten istisna edilmiş.. Böylece de Fransız sefirinin mütaleası, tahakkuk etmemişti.

Gelelim, İngiliz korsanlarına...

Amiral gemisine yerleştirilen bu korsanlar, tam bir sükûnet içinde vazifelerini ifa ediyorlar, en küçük bir serkeşlik ve nizama riayetsizlik göstermiyorlardı. Kendilerine tamamen emniyet hasıl edilmişti. Hatta, Türk gemicilerile müsavi muamele görmektelerdi. Böyle olmakla beraber, firar etmek için, münasib bir fırsat beklemektelerdi.

Donanma, bir müddet dolaştıktan sonra Amiral gemilerini (Girid) deki (Kandiye) limanına gönderdi. Kendisi de, tek başına kalan Amiral gemisile (İstanköy) e geldi. Bir iki gün kaldıktan sonra, o da donanmaya iltihak edecekti.

Amiral gemisinin İstanköye gelmesi, perşembe gününe tesadüf etti. Ertesi cuma günü Amiral bütün maiyeti zabitanı ve gemi mürettebatının büyük bir kısmile karaya çıkarak cuma namazına gitti. Gemide, muhafız olarak ancak yirmi beş, otuz kadar silâhlı asker terkedilmişti.

[Arkası var]

İzci teşkilâtı

Pazartesi günü Ankarada bir kongre toplanacak

Mekteb talebelerinin ve bütün gençliğin disiplinli bir organizasyona bağlanması için esaslı bir izci teşkilâtı yapılmasına karar verilmiştir. Bu husussta lâzım gelen projeleri hazırlamak üzere önümüzdeki pazartesi günü Ankarada büyük bir kongre toplanacaktır. Maarif Vekâleti kongreye, bütün vilâyetlerden izcilikle uğraşan muallimleri ve bu işte ihtısası olanları davet etmiştir. İstanbuldan da Maarif müdür muavini Vahi, Galatasaray lisesi beden terbiyesi muallimi İbrahim Hakkı, Kabataş lisesi beden terbiyesi muallimi Hamdi ve İstiklâl lisesi beden terbiyesi muallimi Sami iştirak edecektir. Heyet yarın sabah Ankaraya hareket edecektir.

Kongre bir hafta devam edecek; bu müddet zarfında izcilik teşkilâtına aid bir nizamname projesi vücude getirilecektir. Tasdikını müteakıb, yaz tatilinde bütün maarif müesseselerinde icab eden hazırlıklar yapılacak ve derslere başlanır başlanmaz derhal faaliyete geçilecek, her mektebde yeni esaslara göre izci ocağı kurulacaktır. Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü bu işlerle uğraşmak üzere ayrıca her vilâyette birer izci ajanlığı ihdas edecektir.

Fiatların kontrolu

Ticaret Vekâleti, halkımızca bilinmesi lüzumlu bir talimatname neşretti

Fiat kontrol komisyonu dün de Ticaret odasında toplanmış ve bu içtimada kırtasiye, zücaciye, ve hırdavat ticaretile meşgul olanlardan toptancı, yarı toptancı ve perakendcilerin kâr nispeti için teklif istenmiştir. Bunlar kendi ticaret şubelerinin malzemesi çeşidli olduğundan teklif için bir haftalık müddet istemişlerdir. Komisyon bunu kabul ederek dağılmıştır.

Ticaret Vekâletinin talimatı

Ankara, 14 (Telefonla) — Ticaret Vekâletince fiat murakabe teşkilâtına mühim talimat verilmiştir. Bu meyanda tacirlerimizce ve halkımızca bilinmesi faydalı ve lüzumlu olan kısımlar da vardır. Bu mevzu üzerinde, Ticaret Vekâletinden verilen malûmatı aynen bildiriyorum:

«1. — 8 haziran tarihli Resmî Gazetede neşredilmiş olan 29 numaralı Millî Korunma Kararnamesile bütün vilâyet merkezlerinde birer «Fiat Murakabe Komisyonu» ihdas edilmiştir. Kararnamenin neşrini müteakıb, Ankara, İstanbul ve İzmir komisyonlarının teşkilâtı ikmal edilmiş ve diğer vilâyetlerde de, kararnamenin ikinci maddesinin dördüncü fıkrasında yazılı şahıslar arasından seçimleri yapılan aza ile, komisyonların kurulmasına geçilmiştir. Şimdiye kadar 30 vilâyetin komisyon teşkilâtı ikmal edilmiş olup bir iki gün zarfında diğerlerinin de kurulması nihayetlenmiş olacaktır.

2. — Bu komisyonlarla mütevaziyen, filen fiat murakabesini yapacak olan fiat kontrolörlerinden mürekkeb olmak üzere Ankara, İstanbul ve İzmirde birer fiat murakabe bürosu da meydana getirilmistir. Diğer vilâyet merkezlerinde filî murakabe işleri bizzat Valının tavzif edeceği memurlar tarafından ifa edilecektir. Bu suretle fiat murakabe teşkilâtımız meydana getirilmiş olmaktadır.

3. — Bu teşkilâta verilen talimatta bilhassa şu noktalar üzerinde durulmuştur:

Bir malın fiatı muayyn bir seviye arzetmekte iken, talebin artması, mal mevcudunun azalması, ithal imkânlarının daralması veya külliyen kapanması gibi maliyet unsurlarına taallûk etmiyen sebeblerle fiatların yükseltilmesi tecviz edilemez. Bu gibi sebebleri ileri sürerek fiatlarını arttıranlar Millî Korunma Kanununun 32 ve 59 uncu maddelerine tevfikan derhal Cumhuriyet Müddeiumumiliklerine tevdi edileceklerdir.

Fiatların yükseltilmesini ancak maliyet unsurlarının artması meşru kılabilir. Fakat maliyetin her artışı da satış fiatını yükseltmek için muhik sebeb teşkil etmez. Bir malın muayyen bir ticaret şubesinde mutad olmıyan müteaddid ellerden geçirilmesi suretile de fiatı artmış olabilir. Bu takdirde, araya giren yabancı eller Millî Korunma Kanununun 32 nci maddesinde sözü geçen zincirleme ticaret suçunu işlemiş olurlar. Bunun cezası 59 uncu maddede yazılıdır.

Zincirleme ticaret suçunun vukuu için mutlaka bir ticaret şubesine yabancı kimselerin araya girmesi de icab etmez. Ayni ticaret şubesinde çalışan tacirler arasında malın mutaddan fazla olarak devretmesi de ayni mahiyettedir.

Bir malı müteaddid devirler yaptıktan sonra satın almış olan sonuncu tacirin vaziyetine gelince, bu tacir, o malı kaça almış ise bunun üzerine normal kârını ilâve ederek satış yapan hüsnüniyetli bir tacir vaziyetinde görünebilir. Hakikat böyle değildir.

Her tacir, piyasada, meşgul olduğu maddelerin maliyet esasına müstenid olan hakikî fiatını bilir. Binaenaleyh, 50 kuruş değdiğini bildiği bir malı, halkın zararına olarak, 100 kuruşa satın almağa ve ona göre satmağa rıza gösteren tacir de zincirleme ticaretin hududları içine girmiş olur.

Bütün bu hallerde Millî Korunma Kanununun 32 nci maddesi delâletile 59 uncu maddesindeki müeyyideler tatbik edilecektir.

Murakabe teşkilâtına verilen talimat meyanında tüccarımızın bilmesini lüzumlu gördüğümüz bir nokta da şudur:

Avrupada veya sair menşe memleketlerinde bir malın fiatının artmakta olması dolayısile memleketimizde de o mal fiatlarının otomatik surette arttırılması kabul edilemez. Böyle bir mal daha pahalı olarak filen memlekete ithal edilmedikçe, sırf menşe memleketlerde kurların yükselmesi bizim fiatlarımızın da arttırılması bahsi geçen 32 nci ve 59 uncu maddelerin şümulü dahiline girer.

Tüccarlarımızın bu noktalar üzerine dikkat bakımını çekeriz.»

Bir casusluk davası

Yabancı bir devlet hesabına iş görmek isteyenler muhakeme ediliyor

İstanbul ikinci ağır ceza mahkemesinde bir casusluk davasına aid muhakemeye dün sabah başlanmış, açık celsede dava evrakı okunduktan sonra muhakemenin kapalı celsede devamı kararlaştırılmıştır. Yabancı bir devlet hesabına casusluk yapmaktan mevkuf olarak muhakemelerine başlananlar Rıza Çavdarlı ve «Açıkgöz» gazetesi sahibi Mehmed İhsan Yazmandır. Açık celsede okunan evraka göre, bunların, yabancı bir devlet sefaretinden para alarak sır mahiyetinde haberler verdikleri, bu yolda bazı mektublar yazdıkları ve bir yandan beraberce «Açıkgöz» gazetesini çıkarırlarken, bir yandan da memleket aleyhine faaliyette bulundukları iddia edilmektedir. Diğer taraftan İhsan Yazmanın Malatya, Bitlis, Van, Diyarbakır havalisini dolaşarak, oralarda da bir yandan gazete bayiliği, bir yandan propaganda yaptığı, dava mevzuu cümlesindendir.

Limanda vaziyet

Dün muhtelif memleketlere 50 bin liralık ihracat yapıldı

Akdenizdeki vaziyet dolayısile limanımıza vapur gelmemekte olduğundan İstanbul limanında şimdiye kadar görülmemiş bir durgunluk vardır. Dün, limanımızda yük boşaltan yalnız bir tek yabancı vapur vardı. Amerikan Eksport Lâyn kumpanyasına mensub olan Eksemur isimli bu vapur yarın limanımızdan hareket edeceğinden Akdeniz limanları ve Amerika için mal almıştır.

Limanımıza bundan sonra gelerek vapurların Amerika, Bulgar, Macar vapurlarına inhisar edeceği anlaşılmaktadır.

Akdenizdeki vapurlarımız

Akdenizdeki Türk şileplerine süratle avdet emri verildiği dün bir gazetede yazılmakta idi. Akdenizdeki şilepleri mize verilen emir, götürdükleri malı tahliye edecek oldukları limana gidip tahliyelerini ikmal ettikten ve bulurlarsa Türkiye için yük aldıktan sonra dönmektir.

Müttefiklere kiralanmış olan Türk şileplerinin vaziyeti esbabı mücbire telâkki edilerek mukavelelerini feshedebilecekleri armatörlere bildirilmiştir. Ancak bu şilepler de yüklerini boşaltmadan dönmiyeceklerdir.

Dünkü ihracat

Dün, Rumanya, Amerika, Yugoslavya ve Almanyaya 50,000 liralık mal satılmıştır. Bu satışların mühim bir kısmı peşin dövizledir.

Akdeniz için dünden itibaren sigorta yapılmamaktadır. Karadeniz nakliyatında sigorta yapılmaktadır.

ŞEHİR İSLERİ

Taksim kazinosu

Taksim kazinosunu isticar eden Rumanyalı müstecir bu ayın yirmisine doğru kazinoyu açacaktır. Aynı müstecir yeni Liman hanının alt katındaki bar kısmını da işletmek üzere teşebbüse girişmiştir.

Kazino ve içkili lokantaların yeni tarifesi

Kazino ve içkili lokantalar hakkında Belediye İktısad müdürlüğünce hazırlanıp lokantacılar cemiyetinin de mütaleası alınan yeni tarife dün Daimî Encümence tetkik ve kabul edilmiştir. Yeni tarifenin tatbiki için alâkadarlara on günlük bir mühlet verilecek, ondan sonra tatbikata geçilecektir. Yeni tarife ile içkilerin meze ile satılması menedilmekte, sazlı mahallerde dahi kahvenin yirmi beş kuruştan fazlaya satılmasına müsaade edilmemektedir.

Un stoku

İstanbulda vücude getirilecek un stoku için değirmenci ve kırmacılara munzam olarak verilecek 1500 ton buğdayın tevzii dün yapılmıştır. Bu buğdaylar değirmenlere Toprak Mahsulleri ofisi tarafından verilince sür'atle üğütülerek elde edilecek unlar Belediye emrinde saklanacaktır. Ancak unların bozulması için bu unlar sık sık yenilerile tebdil edilecek, fakat stok miktarı eksiltilmiyecektir. Diğer taraftan şehrin günlük muhtac olduğu unun temini için Toprak Mahsulleri ofisinin muntazam buğday vermesi beklenmektedir.

MAARİFTE

Yeniden yapılacak mektebler

İstanbulun Silivri, Çatalca ve Sarıyer kazalarında yeniden 12 köy mektebi yapılmasına karar verilmiştir. Bu mekteblerin yerlerini tespit etmek üzere Maarif müdürlüğünden bir heyet gitmiştir. Yeni mekteb inşa edilecek köyler şunlardır:

Silivri kazasında: Cücesayman, Gümüşpınar, Küçükkılıclı, Kadıköy, Akdivan; Çatalca kazasında: Dayekadın, Bşayiş, Balabanburun; Sarıyer kazasında: Zekeriya, Uskumru, Garibce, Çılingir köyleridir.

İnşaata yakında başlanacak ve ders senesi başına kadar ikmal edilecektir.

ADLİYEDE

Termos ihtikârı davası

Mağazasında termos bulunduğu halde mevcud olmadığını söylediği ve bu suretle mal saklayarak ihtikâra teşebbüs ettiği iddia olunan ıtriyatçı Jak Kastronun millî korunma kanununa muhalif hareketten muhakemesine, İstanbul altıncı asliye ceza mahkemesinde dün akşam kendisi mevkuf olarak devam edilmiştir. Okunan Adliye Hekimliğinin raporu, kendisindeki asabî rahatsızlığın cezaî mes'uliyeti ortadan kaldıracak mahiyette görülmediği şeklinde idi. Vekilinin Adlî Tıbda müşahede isteği reddolunmuş, dükkânda keşif yapılması ve müdafaa şahidleri dinlenilmesi isteği kabul edilerek, muhakemenin devamı 19 haziran 9 buçuğa bırakılmıştır.

MÜTEFERRİK

Lübnanlı bir papas heyeti

Papayı ziyaret edip sulh lehinde duasını ve teşebbüsünü temenni etmek üzere Romaya gitmiş olan yedi kişilik Lübnanlı bir papas heyeti dün sabahki Konvansiyonel trenile şehrimize gelmiştir. Buradan memleketlerine gideceklerdir.

Divrik barajı

Abdurrahman Naci ve Nuri Demirağ tarafından yapılan Divrikteki büyük barajın küşad resmi bu gün yapılacaktır. Merasimde mahallî Valisile umumî müfettiş ve Orgeneral Kâzım Orbay hazır bulunacaklardır.

> Türk milletinin, hava kuvvetlerimizin takviyesi lüzumunu idrak ve şayanı takdir fedakârlıklar ibraz etmesi rüştü siyasi ve medenisinin en büyük bürhanıdır.
>
> *K. ATATÜRK*

Siyasî icm[al]

Harbin üçünc[ü] safhası ve Tan[ca]

Avrupanın garbında harb[in] [bi]rinci safhası Belçika[nın] Fransanın şimali şar[kı] müdafaası sona ermesile kapa[n]... Somme nehrinden Seine nehrine ve Ois vadisinden Parise doğru [yapılan] hücum ile başlayan ve sonunda [İs]panyaya kadar yayılan harbin [ikinci] safhası da Parisin açık şehir olara[k ilân] edilmesi ve Almanlar tarafından [işgali] ile kapanmış bulunuyor.

Şimdi harbin üçüncü safhası M[ajino] hattına şarktan, yani cepheden [ve şi]malden yapılan hücum ile başla[mıştır]. Şimalde Alman iddiasına göre Mo[ntme]dy'nin zaptı ile hareket açılmıştır. [Şarkta]n ise Sarbrück üzerinden hücu[m edi]dilmektedir.

İtalyanlar dahi tecemmülerini ta[mam]ladıklarından dün Fransanın ce[nubu] şarkisinde, yani Alplerde musade[meye] başlamıştır. Fransa tarihî anlarını [ya]şayor. Başvekil Reynaud Amerika C[um]hur Reisine müracaat ederek F[ransız] hükûmeti Avrupadaki toprağından [çı]karılmış olsa bile Amerikaya ve bu[r]adaki müstemlekelerine çekilerek h[arbe] devam edeceğini bildirmiş ve bitar[aflık] kanunu kayıdlarile mukayyed olma[ma]zın Amerikanın serbestçe ve bütün [imkâ]nabii ile yardım eylemesini istem[iştir].

İngiliz Başvekili bu devletin müt[tefi]kini bırakmayıp bilâkis sonuna k[adar] kendisine yardım edeceğini ve Fra[nsı]ların müdafaasına İngiliz milletinin [ha]zır bulunduğunu beyan etmiştir. A[me]rikanın ne kadar yardım edeceği [belli] değildir. Fakat İngilterenin bütün im[pa]ratorluğun kuvvetile Fransaya yar[dım] ederek harbi sonuna kadar devam e[de]ceği şüphesizdir. Ve harb kolayca [bi]tecek değildir.

Harbin siyasî vaziyetine gelince, [dün]kü gün bitaraflığını terkederek ga[yri] muharibliğini ilân etmiş bulunan İsp[an]ya dahi Franko'nun beraberinde üç s[ene] ordusunun başında harbeden Rifli [as]kerlerden bir kıt'ayı Cebelüttarık bo[ğa]zının Atlantik tarafındaki ağzına hâk[im] bulunan Tanca beynelmilel mıntakas[ına] sevkederek burasını askerî işgal alt[ına] almıştır.

İspanya bu işgale sebeb olarak m[ın]takanın bitaraflığını korumak gayes[ini] göstermiştir. 378 kilometre murabbaı [a]razisi ve yüzbine yakın yerli ve Avr[u]palı nüfusu bulunan bu mıntaka Ceb[e]lüttarık boğazının mühim bir noktası [ol]duğundan Umumî Harbden evvel İng[il]tere ile Almanya ve bu harbden son[ra] da İngiltere ile İtalya arasında niza[ı] ihtilâf mevzuu olmuştu. Almanya imp[a]ratoru İkinci Vilhelm 1905 senesin[de] burayı ziyaret ederek Fas Sultanın[ın] mülkü olarak kalmakta ısrar eylediğin[]den az kalsın geçen Umumî Harb on se[]ne daha evvel başlayacaktı.

Elcezirede toplanan konferansta bura[]da İspanya, İngiltere ve Fransanı[n] murakabesi altında bir mıntaka tesis e[]dilmişti. Faşist İtalyanın haricdeki faa[]liyeti Tancanın idaresine İtalyanın işt[i]rak ettirilmesi talebinde ısrar eylemesi[]le başlamıştı. Cebelüttarıkın her iki sa[]hilinde müstahkem burun müstesna o[]larak geniş arazisi bulunan İspanya, şi[m]diki harb dolayısile mıntakanın muha[]rib devletlerden birinin eline düşmesin[e] mâni olmak için burasını kendi asker[î] işgali altına almıştır.

Muharrem Feyzi TOGA[Y]

TARİHTEN YAPRAKLAR

Veygand - Dügeklen

Beş asır evvel de bir Fransız Başkumandanı ayni tabiye'yi kullanmış, vatanını kurtarmıştı

Veygand iş başına geçer geçmez, Alman zırhlı fırkalarına karşı yeni bir tabiye kullanmağa başladı; evvelâ tanklara karşı 75 milimetrelik topları çıkardı; ötedenberi piyadenin arkasında yer alan toplar ön safa geçirildi. Bundan başka zırhlı fırkaların korkunc saldırışlarını her ne pahasına olursa olsun tevkif etmek hevesine kapılmadı. Cephenin gerisinde tankların geçecekleri yollara hâkim olan her tepeyi, her köyü, her çiftliği birer topçu mevzii haline getirdi. Tanklar geçtikten sonra Fransız piyadesi gene eski yerlerine dönüyorlar; arkadan gelen Alman piyadesini tevkif ediyorlar. Cephe gerisinde ise tanklar yol boyundaki küçük müdafaa noktaları karşısında üçer beşer tahrib olunuyorlar. Bu şekilde düşman arazi kazanıyor; lâkin bunun zafer kazanmak manasına gelmediğini herkes bilir. Buna mukabil Alman zırhlı fırkaları yıpranıyor; mahvoluyor; üslerinden uzaklaşarak kumandasız ve iaşesiz kalan süvari akıncı müfrezelerinden daha müşkül mevkide kalıyorlar; çünkü atlar otla yaşarlar ama tanklar mutlaka benzin isterler ve şimdi her damlası aynı miktarda insan kanına yahud altına muadil olan bu mühim harb vasıtası ot gibi yerden ve her yerden bitmez.

Fransa tarihinin beş asır evvelki sahifelerine baktığımız zaman Veygand'ın tabiyesinin gene bir Fransız başkumandanı tarafından aynen tatbik olunduğunu, bu sayede memleketi esaretten ve istilâ edilen yerleri de düşmandan temizlediğini görüyoruz. Bu meşhur Fransız kahramanı (Connétable - Başkumandan) Bertrand du Guesclin'dir.

Dügeklin Bretanyada Ren yakininde doğdu; asil bir ailedendi ve kendisinden küçük dokuz kardeşi daha vardı. Çok çirkindi, sevimsizdi; kimsenin hoşuna gitmiyordu, annesi ve babası bile ona karşı kaba ve alâkasız idiler. Delikanlı olduğu zaman bunun acısını daha kuvvetle hissetti. Bir gün başka birisinden bir zırh aldı, giydi; şehrin civarında yapılan cirid oyunlarına girdi. Karşısına çıkan on beş kişiyi üstüste yendi; en sonra babası da bu meçhul ve müthiş süvarile çarpışmak arzusuna düşünce henüz on yedi yaşında bulunan delikanlı miğferinin yüz siperini kaldırdı; kendisini gösterdi. Cesur baba memleketin en usta binici ve cengâverinin kendisinin çirkin ve sevimsiz oğlundan başkası olmadığını görünce hayretten donakaldı; sonra hududsuz bir sevinc ve gurur duydu; onu bağrına bastı. En sevimsiz delikanlı en çok alkışlanan bir adam oldu.

İşte bu delikanlı çok geçmeden Fransa Kralı İyi Jan'ın hizmetine girdi. Kral Puatyede bir tepeye yerleşmiş olan İngiliz ordusunu açlıkla teslime mecbur etmeyi yiğitliğe uygun görmiyerek dar bir yoldan hücuma kalkmış, süvarilerini attan indirmiş; ansızın hücuma uğrayarak esir düşmüştü; kırk milyon altın frank fidye vermiş, Bretinyi muahedesini yapmış, yüz sene muharebesinin ilk on dokuz senelik kısmını kapamıştı. Fakat memleket daha müthiş bir felâkete uğramıştı: Avrupanın her tarafından gelerek günde meselâ on altın frank gibi yüksek ücretle hizmet eden askerler Fransa içinde kendi hesablarına yağmaya başlamışlardı. Bunlar «büyük şirketler» diye anılıyordu. Öyle bir takım şirketler ki herkes hem hissedarı hem de amelesiydi; sermayeleri silâhlarından ve cesaretlerinden ibaretti. Para almak için köylülere her türlü işkenceyi yaparlardı. Pikardiyada köylüler ormanlar içinde ve yer altında yaşamağa başlamışlardı; Luvar sahillerinde ise her akşam hayvanlarla birlikte sallara binerler, geceyi nehrin ortasında geçirirlerdi.

Dügeklen işte bu haydudlaşmış orduyu topladı; onlara İspanyada iş buldu. 1369 da yüz sene muharebesi yeniden başlayınca Fransa tacının kendisine aid olduğunu iddia eden İngiltere Kralı ordu gönderdi.

Fransızlar 1346 da Kresi'de şövalyelerin inzıbatsızlığından, 1356 da Puatye'de kralın manasız kabadayılığından dolayı yenilmişlerdi. Başkumandan Dügeklen gayet sıkı saflar kuran, harb kabiliyeti mükemmel olan, bir çelik silindir halinde mesafeleri yiyen İngiliz ordusuna karşı yeni bir harb usulü buldu. Düşmanla hiç bir zaman meydan muharebesi yapmadı; Fransanın bütün şehir, kasaba ve köylerini birer istihkâm haline soktu;

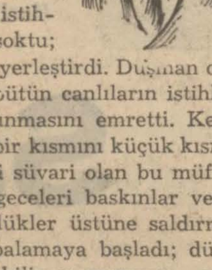

buralara asker yerleştirdi. Düşman ordusu yaklaşınca bütün canlıların istihkâmlar dahiline alınmasını emretti. Kendisi de ordusunun bir kısmını küçük kısımlara böldü. Hepsi süvari olan bu müfrezelerle bilhassa geceleri baskınlar vermeye, yorgun bölükler üstüne saldırmaya, geçidlerde hırpalamaya başladı; düşmanı vuruyor, çekiliyor; vuruyor, çekiliyordu. Sıyrılmış olan kocaman ve müthiş kılıc, kesecek şey bulamıyor; paslanıyordu.

Kale'ye çıkarak Fransanın ortasından Bordo'ya doğru ilerleyen otuz bin kişilik bir ordu yollarda eriye eriye tükeniyordu: atlar ot ve yiyecek bulamıyor; askerler aç kalıyorlardı. Yağmur ve güneş altında, dinlenecek bir gölge, bir çatı bile bulamadan mahvoluyorlardı. Buna mukabil otuz senedenberi dehşet içinde yaşamış olan halkın itimadı artıyor; ordunun manevî kuvveti yükseliyordu. İstilâ altında bulunan yerler de üçer beşer geri alınıyordu.

Kale'de karaya çıkan üç düşman ordusu böylece yok edilmişti; 30,000 kişilik olan son ordudan beş altı bini Bordo'ya kadar gelebilmişler; lâkin orada açlıktan ölmüşlerdi.

Dügeklen başkumandan olduğu zaman kırk dokuz yaşında idi. Bretinye muahedesile terkedilen kalelerin kırktan fazlası 1370 te geri alınmıştı. Bu miktar 1374 te elliyi, 1377 de 123 ü bulmuştu. 1380 de öldüğü zaman hemen hemen bütün kayıblar kazanılmıştı.

Bu büyük asker ve kumandan vatanın o kadar derin minnettarlığını kazandı ki krallar mezarlığına gömüldü.

Bugünkü Fransız ordusu eskilerinden hiç aşağı değil, belki tecrübelerden istifade itibarile daha üstündür; Veygand da Dügeklen'in yaptığını yapacaktır.

Kadircan KAFLI

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin, edilmesin iade edilmez ve zıyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Küçük hikâye

Şaka

Yazan: **Hamdi Varoğlu**

Mühendis Kudret, Amerikada tahsilini bitirmek üzere beş sene kalıp memlekete avdet ettiği zaman, ilk işi, çocukluk arkadaşı Nazifi bulmak oldu ve İstanbulda, ilk öğle yemeğini, onunla karşı karşıya, ayni masada yedi.

Uzun zaman biribirini görmiyen iki samimî dost, buluşmalarını takib eden ilk beş on dakika, iki yabancıdan daha uzak olurlar. Aradan geçen yıllar zarfında, ayrı ayrı duyulan intıbalar o kadar şahsî kalmış, ayrı muhitlerde yaşamanın tesirile görüşlerde, telâkkilerde, düşünüşlerde başkalıklar olduğu kanaati, farkına varılmadan öyle kuvvetle yer etmiştir ki, birinin derdini ötekinin paylaşmıyacağı endişesi, iki tarafı da, sıkıcı ve üzücü bir sükûta gömer.

Kudretle Nazif, bu kaidenin dışına çıkamadılar. Bakıştılar, manalı olmağa çalıştıkça manasızlaşan tebessümlerle, gülümsediler. Sonra, ilk cesareti, bir nevi evsahibliği vazifesi hissile, gene Nazif gösterdi:

— E, anlat bakalım, Kudret, Yenidünyada neler gördün?

Kudret, gözlerini, bir sukutu hayal ifadesile süzerek:

— Hiç, kardeşim, dedi. Orası da hiç! Yenidünyanın eskisinden farkı, isminin yeniliğinden ibaret. Zaten bu sür'at asrında, Amerika Eskidünyaya o kadar yaklaştı ki, oradaki yeni, daha eskimeğe vakit kalmadan buraya geliyor.

Yavaş yavaş açılmağa başladılar. Kudret, Amerikada hiçbir yenilik görmediğini iddia ettiği halde, arkadaşını bir saat oyalayacak kadar lâkırdı buldu. Sonra, sıra Nazife geldi. O da Kudrete, beş senedenberi uzak kaldığı İstanbuldan bahsetti. Bu arada, çocukluk ve genclik senelerini andılar, geçmiş günlerin yadile bir iki ah! çektiler.

Nazif şairdi. Mavi gözlerini kâh dalgın, kâh rehavetli bakışlarla uzaklara dikerek konuşuyor; tedricen ılıklığını hissettirmeğe başlayan dostluk havası içinde, gitgide kendini daha serbest buluyor, müşterek hâtıralar arasında istitradlar yaparak, kendi maceralarından parçalar anlatıyordu.

Bunların içinde neler yoktu Yarabbi! Şair de olsa, kırk yaşında bir insan için yakışıksız, hatta tehlikeli sayılabilecek aşk maceraları; bu yaşa geldiği halde hâlâ bir baltaya sap olmamak inadile peşinde koşulan dibsiz projeler; Ortaçağın serseri şövalyelerini kıskandıracak sergüzeştler...

Nazif, ilham perisini kıskıvrak yakaladığı zamanlardaki kadar velûd, hâtırat dağarcığından mütemadiyen sahifeler çıkarıyor, kendisini hayret ve bir az da merhametle dinleyen Kudretin gözleri önüne seriyordu.

Söyledi, söyledi, söyledi ve bir aralık, nefes almak için sustu. O zaman, mühendis Kudret, bütün sabrının tükendiğini gösteren bir işaretle:

— Bana bak, Nazif, dedi. Sen adam olmıyacaksın.

— Süphanallah! Neden?

— Nedeni var mı, iki gözüm? Şu bir saattir anlattığın şeyler buna kâfi delil değil mi? Bu yaşta bir insan, on sekizinde bir delikanlı gibi, komşu kızlarının peşinde koşar, cebinde meteliği yokken iş yerine macera arar mı? Korkarım ki, günün birinde bu iş fenaya varacak, Nazif.

— Ne gibi?

— Söylemeğe dilim varmıyor amma, hani bir tabir vardır, dost adama acı söyler derler. Onun için gücenme. Sende bu serserilik varken, senin sonun Darülâcezedir, kardeşim.

Nazif sustu. Kudretin bu kehaneti, esassız bile olsa, içinde bir üzüntü uyandırmıştı. Bir an, bütün hayatı, gözünün önünden geçti. Maziye ve hale, hayalinden atfettiği bu bakışlarını, istikbale çevirdi. Orada, Kudretin tahminile birleşir gibi oldu. Ürperdi.

Ayrılırken, Kudret:

— Sık sık görüşelim, demişti. Hem senden bir ricam var. Ahlâkını bilirim. Bütün serseriliğine rağmen gönlün yüksektir. Darda kalırsan, mutlaka bana gelmelisin. Şimdi vaziyetim çok şukür iyi. Ne derdin olursa canla başla hizmetinde bulunurum. Sözlerime de gücenme. Hem bir gün gel de, senin için bir şey düşünelim. Bu böyle devam edemez. Bir çare bulalım bu vaziyete.

***

İki arkadaş, o günden sonra, hakikaten sık sık buluşmağa başladılar. Fakat, Nazif, Kudretin bütün nasihatlerine rağmen hayat tarzını zerre kadar değiştirmemişti. Hayatı, kadın ve kafiye avına mahsus geniş bir meydan diye belleyen bu ebedî genc ruhlu adam, bu iki tatlı meşgaleden başka hiçbir şeye vakit ayıramıyordu.

Bir aralık, Nazif mirasa konmuş diye bir haber çıktı. Hakikaten, bir gün, Kudret, arkadaşını karşısında bir mirasyedi kıyafetinde gördü. Fakat, o günden sonra, altı ay kadar Naziften haber alamadı.

Meraka düşmekle beraber, işin içyüzünü de tahmin etmiyor değildi. Nazif, konduğu mirası yemekle meşguldü. Bunu son meteliğine kadar yiyip bitirdikten sonra, hiç şüphesiz tekrar ortaya çıkacak, eskisi gibi, işsiz, gayesiz ve tasasız serseri hayatını sürmeğe başlayacaktı.

Düşündüğü gibi de oldu. Günün birinde, Nazif, tarihe karışan mirasın son kırıntısını temizce bir kostüm şeklinde sırtında taşıyarak, eski arkadaşının ziyaretine geldi. Fakat, Nazif şimdi eski Nazif değildi. Altı ay süren mirasyediliği onu paraya ve lükse alıştırmıştı. Şimdi, bu bir görünüp bir kaybolan refaha ihtiyacı vardı. Onsuz yapamıyacaktı. Ve bu ihtiyac, onun ahlâkını, telâkkilerini de değiştirmişti. Eskiden, hiç bir arkadaşından yardım istemeğe tenezzül etmiyen Nazif, şimdi tadını tattığı bol parayı tedarik edebileceği her membaı meşru görüyordu. Mirasın son serpintilerini de bitirdiği gün, kendini bütün dehşetile gösteren ihtiyac karşısında, aklına, Kudretin söylediği sözler gelmişti. Kudret, başı sıkıya gelince kendisine müracaat etmesini söylememiş miydi? Derhal gidip onu bulacak, kendisinden, bir müddet için bu sıkıntıyı defedebilecek kadar para isteyecek, onu sarfedinceye kadar da elbet bu vaziyete bir çare düşünecekti.

Kudretin salonunda karşı karşıya oturdukları zaman, ilk sözü şu oldu:

— Dediğin oldu kardeşim. Darülâcezenin yolunu tuttum galiba!

— Deme! Senin için, mirasa kondu diyorlardı.

— Evet, kondum ama, konmamla kalkmam bir oldu. Zaten ne kadarcık şeydi!

— E, şimdi?

— Şimdi, fülûsu ahmere muhtacım!

— Peki, bu işi düzeltmeğe hiçbir çare yok mu acaba?

— Nasıl çare olacak, a birader? Elimde, avucumda, bir paralar yok ki, bir iş tutayım! Bu yaştan sonra beni işe alan olmaz ki, eşe dosta başvurayım, bir vazife arayayım. Hoş, bir iş bulsam da üstesinden geleceğimi aklım kesmıyor. Alışık değilim. Yalnız, bir tek çare var. Şöyle, iki yüz lira kadar bir para bulsam, bir tütüncü dükkânı açmak niyetindeyim. Dükkânı da buldum. Eşyasile beraber, ucuzca, devren alacağım.

— E, bu fena değil. Şairlikle pek münasebeti yok ama...

— Para ile münasebeti var. Hayat bu, azizim. Ar yılı değil, kâr yılı. Bu sefalet öyle canıma tak dedi ki, artık işin kibarına, bayağısına filân bakmıyorum.

— Aferin Nazif, hoşuma gitti. Adam olmağa yüz tutmuşsun... İyi, iyi... Vallahi memnun oldum...

Sonra, dereden tepeden konuştular. Öğle yemeğini beraber yediler. Bir saat kadar daha oturdular. Nazif, türlü türlü mevzular etrafında dolaşan muhavere arasında, fırsat buldukça, tütüncü dükkânı açmak projesini önüne sürüyor, lâkırdıyı iki yüz lira bahsine getiriyor, fakat Kudretten teşvik göremediği için daha fazla açılıp vâdini hatırlatarak açıktan açığa para isteyemiyordu.

Yavaş yavaş, içine bir sıkıntı çökmeğe başladı. Bütün ömründe bu kadar üzüntülü dakikalar geçirdiğini hatırlamıyordu. Parayı, ilk defa olarak bu derece şiddetle arzu etmiş, onun hasretini ilk defa olarak böyle acı acı duymuştu.

Vakit geçiyordu. İş güç sahibi olan Kudreti daha fazla lâfa tutmak münasebetsizlik olacaktı. Biraz sonra veda edip ayrılmak lâzım geliyordu. Fakat, oradan çıktıktan sonra ne yapacak, nereye gidecek, aradığı parayı kimden bulacaktı?

Her şeyi göze alıp, Kudrete vadini hatırlatmaktan başka çare yoktu. Yüzünü kızdırdı:

— Sen bana, başın dara gelirse bana müracaat et demiştin. Onun için geldim, dedi.

Mühendisin yüzünde, cansıkıntısına benzer bir ifade dolaştı. Düşünür, verecek münasib bir cevab arar gibi oldu. Fakat, bu cevabı vermesine vakit kalmadı.

Nazif, gülerek ayağa kalkmış, elini veda için ona uzatırken:

— Haydi, haydi, üzülme, demişti. Şaka söyleyorum. Sabahtanberi anlattıklarım hep martavaldı. Mirası bitirmedim, param var. Dükkân açacağım filân hep şaka... Yalnız, ciddî bir nokta var. Kehanetinde haklı imişsin. Önünde, sonunda, gideceğim yerin Darülâceze olduğuna, bu gün ben de inandım...

Hamdi VAROĞLU

SON HABERLER

Hazin bir macera

Hakkını alamadığından katil olan bir vatandaşın macerası dünkü Mecliste münakaşa mevzuu oldu

Ankara 14 (Telefonla) — Meclis Arzuhal encümeninin bir kararı Nazım Porayin teklifile bu günkü Meclis heyeti umumiyesinde müzakere edildi. Arzuhal encümeninin kararına mevzu teşkil eden mesele hazindir.

Resneli Dilâver isminde birine Orduda bazı tarlalar tefviz edilmiş, fakat bunlar sonradan Kesriyeli Recai ve arkadaşlarına verilmiştir. Resneli Dilâver yıllarca uğraşarak hakkını aramış, hatta alâkadar makamlardan emirler de getirdiği halde bu hakkını elde edemeyince bir gün kendisini katil olarak hapse sürükleyen bir cinayetin de faili olmuştur. Bu Dilâverin bu işte haklı olduğu sabit olarak kendisine Balıkesirde bazı yerlerin verilmesi takarrür etmiştir.

Nazım Poray (Tokad) söz alarak dedi ki:

— Dilâvere verilen fındık tarlaları niçin tapuya raptedilmemiştir? Bilâhare Kesriyeli Recai ve ortaklarına nasıl verilmiş ve tefviz komisyonu buna nasıl razı olmuştur? Sonradan Kesriyeli Recainin gösterdiği vesaikin sahte olduğu meydana çıkmıştır. Nihayet Dilâverin şikâyeti üzerine Dahiliye Vekâletince mahalline verilen emirlerin hiç biri infaz olunmamıştır. Dilâver (dosyaları ortadan kaldıran meş'um bir el) den bahsetmiş, bunun halen çalışmakta olduğu yeri söylemiştir. Bu hususta takibat yapılmış mıdır? Kat'iyyen gayrimübadil olmadıkları anlaşılan Recai ve ortakları bu tarlaları başkalarına satmışlardır. Bu hususat da adlî takibat yapılmış mıdır? Dilâvere Balıkesirde bir yer verilmesi üzerine Arzuhal encümeni (mesele ahsen surette hallolunmuştur, bizce yapılacak iş yoktur) diyor. Fakat Meclis böyle düşünmez. Bu kadar müşevveş ve mülevves bir iş Meclisten geçerken bunun altındaki gizli noktaları her halde öğrenmek ister.

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekili Hulûsi Alataş söz alarak şu izahatta bulundu:

«— Dilâver işi acıklı bir maceradır. İki haksızlık yapılmıştır. Biri, verilen malı elinden gitmiştir. İkincisi haksızlığı yapanlar hakkında takibat tamamlanmış değildir. Vekâlet, vaziyete muttali olduktan sonra davanın peşini bırakmadı. Dilâvere orada bir katil vak'ası yapmış olmasından dolayı inzibat noktasından başka bir yerde yer verilmesi muvafık görüldü ve ailesinin Balıkesirde iskânı temin olundu. Hâdisenin diğer safhaları hakkındaki takibata devam olunmaktadır.»

Arzuhal Encümeninin mazbata muharriri söz alarak encümenin noktai nazarını söyledi. Fakat ayni zamanda Ordu meb'usu olması ve hâdiseyi yakinen bilmesi dolayısile şu izahatı verdi:

«— Resneli Dilâverle Vali Ali Kemali arasında uzunboylu münakaşalar oldu. Dilâver, Dahiliyeden aldığı emirle yeri istemiş, Vali, vermemekte ısrar etmiş, bu yeri Recai ve ortaklarına vermiştir. Bundan muğber olan Dilâver, hem Valiyi, hem Recaiyi, hem de bahçelerin mahsulünü yedi emin sıfatile toplamağa memur Belediye reisi Yusufu öldürmeğe kasdetmiştir. Peşlerinde dolaşmıştır. Nihayet Yusufu öldürmüştür.

Belediye reisi memleketin sevdiği bir zattır. Ölümü Orduda umumî bir matem tevlid etti. Hatta kahvelerde bir hafta tavla oynanmadı.»

Bu mesele bir müddet daha konuşulduktan sonra müzakere kâfi görüldü ve ruznamenin diğer maddelerine geçildi.

Hâkimler kanunu hakkında Adliye Vakilinin beyanatı

Meclis eylûl - İkinciteşrin 1939 aylarına aid Divanı Muhasebat raporunun üçüncü fıkrası hakkındaki Maliye encümeni mazbatasını da tasvib ettikten sonra hâkimler kanunile bu kanunun bazı maddelerini tadil eden kanunların bir kısım maddelerinin değiştirilmesi ve yeniden bazı hükümler ilâvesine dair kanun lâyihasının müzakeresine geçmiştir.

Bu günkü toplantıda birinci müzakeresi ikmal edilen kanun lâyihası üzerinde ileri sürülen bir mütaleaya karşılık olan Adliye Vekili Fethi Okyar verdiği cevabda yeni hükümlerle imtihan usullerinin kaldırılmakta olmasına mukabil staja tâbi olanlarla meslekte bulunanların iki sene zarfında seciyeleri, halleri, nazarı itibara alınarak ehliyetleri sabit olduktan sonra muavin sıfatile hâkimlik sınıfına geçeceklerini işaret eylemiş ve demiştir ki:

«— Bir defa hâkimlik sınıfına geçtikten sonra hâkimler mütemadi surette imtihana tâbidir. Bunların verdikleri kararlar Temyiz mahkemesinden geçecek, ona göre not alacak, ona göre terfi edecek veya etmiyeceklerdir. İki defa terfiden mahrum olanlar da meslekten tasfiye edileceklerdir. Maksad imtihana girmesi ve liyakatinin tecrübe edilmesi ise bundan daha büyük imtihan tasavvur etmiyorum. Yazı ile herhangi bir talebeyi imtihana tâbi tutmakta hiç bir fayda yoktur. Nazarî olarak imtihan verenlerin meslekte muvaffak olacaklarına dair elimizde bir emare yoktur. Onun için ayrıca nazarî olarak imtihana tâbi olmalarında fayda görmüyorum, belki zarar da vardır. Yüksek mekteb mezunu herhangi bir genc bir Vekâlete intisab etmek isterse hiç bir zaman imtihana tâbi tutulmaz. Yalnız Adliye Vekâletine intisab ettiği takdirde imtihana tâbi tutulacak olursa Adliye Vekâletine intisab etmek isteyen Hukuk mezunlarının adedini azaltmaktan başka bir netice vermez. Bizim bu gün hakikaten hâkimlere fazla ihtiyacımız vardır. Binaenaleyh bu imtihan kaidesinin, zaten şimdiye kadar hiç bir surette tatbik edilmemiş olan bu imtihan kaidesinin ipkasında hiç bir fayda yoktur, belki de mahzur vardır. Binaenaleyh bu mütalea ile imtihan kaydını kaldırdık.»

Meclis pazartesi günü toplanacaktır.

Pariste bulunan Türk talebeleri

Hariciye Vekâleti, talebelerimizin vaziyetini izah ediyor

Ankara 14 (a.a.) — Hariciye Vekâletinden tebliğ edilmiştir:

Paris başkonsolosumuz Cevdet Dülgerden Fransadaki talebemiz hakkında Hariciye Vekâletine gelen telgrafname aynen aşağıdadır:

«Resmî ve hususî talebeden bu saate kadar vize ve pasaport alanlar doksan beş kişidir. Büyük elçiliğin talebeye «isteyen gidebilir», «isteyen kalabilir» tebliği üzerine konsolosluğun nakdî yardımile çıkış vizesi alıp haber verek gidenler şunlardır:

Ergenc, Boylu, Erhanoğlu, Ulusoy Budak, İşmen, Atmersoy, Ergil, Uluand, Erkmenol, Yasa, Urgan, Tiner, Yalabuk, Batuk, Eskici, Epirden, Pekinel, Rona, Atsan, Gelenbevî, Gömülü, Ekicioğlu, Çorluhan, Dosdoğru, Ansen, Bayjai, Çölgeçen, Kankat, Turgay, Azakoğlu, Derman, Meliha, Armay, Baraz, Tiner.

Bunlardan maada yardımsız veya konsolosluğa haber vermeden daha 15 talebenin yurda döndüğü tahmin edilebilir. Gene iane ve iade parasından ve Maariften gönderilen paradan tafsilât ve miktarı ayrıca arzedilecek yardımla Paristen cenuba gidenler şunlardır:

Kalmıklar, Obay, Aytuğ, Bağoğlu, Güreli, Çopuroğlu, Bengisu, Kulay, Aybar, Rifat Cimboz, Ulucay, Dobra, Burcu, Cemile, Alâiyeli.

Gene yardım görüp imtihanlarının geç bittiği iddiasile şimdiye kadar gitmiyenler:

Gürsoy, Özbay, Aytaç, Sayar, Kocamemi, Akbay, Kamamcıoğlu, Taner, Pirinççioğlu, Tarancı, Dicleli, Barda Yeşil, Çokdeğerli, Özgür, Öztürk, Sebuk, Çaucı, Dalayman, Necib Alâiyeli.

Bu son talebe dahi Parisin malûm vaziyeti dolayısile derhal şehri terketmek istediklerinden bu sabah bizzat prefet ile temas ederek nakliye vasıtası istedim. Bütün vasıtaların musadere edilmiş olması ve ciheti askeriyece kullanılmakta bulunması hasebile imkân görülememesi üzerine büyük elçilikteki otomobillerden bir tanesini kalan talebenin en yakın ve emin bir yere nakli için âcilen ve muvakkaten gönderilmesini telle ve telefonla istedim.»

Belçikadaki talebelerimiz

Ankara 14 (a.a.) — Hariciye Vekâletinden tebliğ edilmiştir:

Belçikadaki talebemizin Almanya yolile memleketimize avdetlerini temin için icab eden tedbirlere teves sül edilmiştir.

Fikir cephesi

Yeni bir çağa giriyoruz

Yazan: Peyami Safa

Eskilerin «Ezminei kadime» dedikleri Antikite, kahramanlar çağıdı. İki harika yatağı: Şimal ve cenub; İskandinavya ve Yunanistan. Bizde, Homiros tam tercüme edilmemiş olduğu halde Aşil, Agamemnon destanları meçhul değildir, hiç olmazsa mekteblerde okutulduğu kadar. Cenubda kıyılarımız ve cenubla eski bir ülfetimiz var. İlk çağın kahramanları denince gözümüzün önüne Truva'nın gönüllüleri, Termopil'in yiğitleri gelir. Şimali az tanıyoruz. Orada, eski Yunanın Teze'sine bedel, İskandinavya mitolojisinin tanrısı Odin hükümrandır. Bu mitolojiyi Almanlar ve İngilizler - hepsinin damarında cermen kanı dolandığı için - aynı gururla benimserler. Meşhur Valkiriler efsanesi - ki harbde ölülere mukaddes su serpen kızoğlan kızların efsanesidir - Wagner'e en büyük operalarından birini ilham etmiştir. Büyük İngiliz mütefekkiri Tomas Carlyle için de bu mitoloji, cenubunkinden çok üstündür. Çünkü ırkına nispeti var. Carlyle «kanı hâlâ İngiliz damarında dolaşan dedelerinin itikadlarına dönmeği» istedikten sonra, İskandinav atalarının, bu gün şüphe içinde kıvranan nesillerden daha yüksek bir ilhama sahib olduklarını anlatır. Çünkü büyük İngiliz mütefekkiri, dünyanın *mekanik* ve hayatın *faydacı* = *utilitaire* telâkkisinden nefret eder. Her büyüklüğün altında kahramanlık vardır. Ruhsuz bir dünya ve idealsiz bir hayat iğrencdir. Carlyle İskandinav an'anesinden bahsederken der ki:

«Orada bir insan için tek lüzumlu şey cesur olmaktı: Valkiriler ölmüşleri ararlardı. Snorro bize anlatır ki harbde ölmemek en büyük sefalet ve rezaletti; eğer tabiî ecel yaklaşırsa, şimalliler, harbde ölmüş cengâverler gibi etlerine kendi ellerile yaralar açarlardı. İhtiyar krallar, öleceklerine yakın bir gemiye binerlerdi; enginlerde gemi ateşe verilirdi ve ihtiyar kahraman, böylece, Okyanusla gökyüzü arasında tutuşarak ölürdü. Eski deniz krallarında da ne yıkılmaz enerji! Şimdi tahayyül ettiğim gibi dudakları kapalı ve sessiz, cesaretlerinden bile habersiz, Okyanusa, insanlara ve eşyaya meydan okurlardı. Blake'lerimizin ve Nelson'larımızın ataları! Hiç bir Homiros bu deniz krallarını terennüm etmemiştir. Agamemnon'un cür'eti bunlarınki yanında küçük kalır.»

Payen medeniyetinin ana fazileti «cesaret» ti. Sonra, ortaçağda hıristiyanlık bunun yerine «merhamet» i getirdi. Aralarındaki tezad hemen göze vuruyor. Bu gün de aynı tezad içindeyiz: Garb cephesinin top seslerile Vatikan'ın duaları kulaklarımızda idrakimizi gıcıklayan bir uğultu yapıyor. Yeni çağ bu tezadın içinden çıkamadı Kuvvet mi, merhamet mi? Nietzsche haykırdı: Kuvvet! Tolstoi inledi: Merhamet! Carlyle yeni zamanın kahramanında kuvvetin ve merhametin bir sentezini aradı. Nafile. Faydacı on dokuzuncu asır üçüne de kulak asmadı Ne kuvvet, ne merhamet; fayda, yalnız fayda. Dikkat ediniz: Kahramanlıkta da, merhamette de, canını veya menfaatini başkasına feda etme aşkı var İkisinin de ideali «fena filcemiyet» olmaktır ve sosyaldir. (Cemiyet = klan, şu, bu veya millet. Çünkü morfolojisi şekilleri tayin edilmemiş bir cemiyet mefhumu boş bir abstraksiyondur.) Fakat, Rönessansın ferdciliğinden doğan ve buharın keşfinden sonra, on dokuzuncu ve yirminci asırda zirvesini bulan faydacılık (müthiş kazanc oburluğu), payen devirlerin kahramanlığına da, hıristiyanlığın merhametine de yan çiziyordu. Bu zihniyet kahraman olamazdı, çünkü başkası için canını değil, tırnağını vermezdi; merhamet sahibi olamazdı, çünkü menfaatinden zırnık vermezdi.

Tarihin üç devrinde üç kıymet yaşadı: Cesaret, merhamet, menfaat. Bunlar ebedî kıymetlerdir. Fakat her birinin bir çağda hâkim bir ihtiras ve ideal halinde yaşamış olmasından alınabilecek iyi ve kötü bütün neticeler alınmıştır. Bu gün bu üç kıymet son kanlı imtihanını geçiriyor. Daha doğrusu bunları ikiye indirmek lâzım: Fedakârlık - menfaat. İnsan ruhunun kutubları arasındaki ezelî dram. Ezelî, fakat bu böyle gider mi, dersiniz? Her mücadelede cemiyet hesabına yapılan fedakârlık ideali, ferd hesabına güdülen menfaat idealini tepeledi ve tepeleyecek. Kahramanlarla madrabazların kavgasında netice, elbette canını dişine takanlara gülümser.

Şüphesiz, büyük İngiliz mütefekkirinin de tahmin ettiği gibi her ihtilâf bir terkibin içinde nihayet bulur. Tez, antitez, sentez. Her düşünen adam bu diyalektiğe inanıyor. Her çağ kendine göre orijinal bir terkibe sahib: Antikite cesurdu, fakat merhamet ve menfaat duygularına da sahibdi; ortaçağ hıristiyandı ve nihayet şövalyeyi maskara etti, fakat cesaret ve menfaat ideallerine yabancı kalmadı; modern çağ, bilhassa buharı ve elektriği yakaladıktan sonra hasis ve menfaatçidir, fakat büyük ihtilâllerini ve harblerini yaparken cesaretten, büyük yeni muaşeret an'anesini kurarken merhametten mahrum değildi. Şu var ki her devir, bu üç kıymetten birini başa alıyordu ve terkibindeki orijinallik de bu tercihten ileri geliyordu.

Bu gün bütün dünyanın bir kıymet alaburası içinde olduğunu hiç kimse inkâr etmiyor. Yeni bir terkibe koştuğumuzu hep biliyor, hep yazıyor ve söylüyoruz. Fakat bu terkibin baş kıymetini tayin ve ispat için yazılacak ve söylenecek şey cildler doldurur. Harb sonrasının binlerce kitabı bu münakaşalarla tıklım tıklım dolu. Fakat, artık münakaşa paydos. En büyük mahkeme, realite kararını veriyor.

Yeni bir çağa giriyoruz. Tarihin en büyük virajındayız. Meseleleri eski kıymet manzumeleri içinde tahlile devam edenler, bundan böyle, halin ve istikbalin manasını anlamaktan mahrum, tarihte ikamete memur olacaklardır.

PEYAMİ SAFA

Fransa — Harbde ölen asker, bahriyeli ve hastabakıcıların ruhunu taziz için Fransız Kızılhaçı tarafından Pariste Saint - Eustache kilisesinde büyük bir ayin tertib olunmuştur. Yukarıki resim bu ayin esnasında kilisenin dahilini gösteriyor.

HEM NALINA MIHINA

Afrika harbi ve Libya

İtalyaya karşı ilk harb hareketine Libya sahne oldu. İngiliz tayyareleri Libyadaki İtalyan hava üslerini bombaladılar. Çıplak çöllerde tayyare kuvvetlerini gizlemeğe imkân olmadığı için, bu bomba hücumunun muvaffakiyetle neticelendiğini kabul etmek lâzımdır. Esasen bombardımanı yapan İngiliz tayyarelerinden bir kaçının düşürülmüş olması, bu tayyarelerin iyi neticeler almak için çok alçaktan uçmuş olduklarını gösterir. Alçaktan uçunca da atılan bombalardan çoğu hedefi bulur.

Afrika harbinin hedefi, bu kıt'ada İtalyanların kökünü kazımak olacaktır ve ilkönce Libyadakilerin. Filvaki Libya (bizim eski Trablus - Garb) bu gün müttefiklerin Afrikadaki toprakları arasına girmiş ve onları biribirinden ayırmıştır. Müttefikler için, Tunus ile Mısırın arasında bulunan Libyadaki İtalyan ordusunu ezerek bu memleketi zaptetmek, büyük sevkülceyşî ehemmiyeti haizdir; tabiî Afrika ve Akdeniz harbi itibarile.

Libya işgal edildiği takdirde, müttefikler Afrikanın şimal sahillerini kâmilen ellerine geçirmiş olacaklardır. O zaman Fastan ve Fasın gerisindeki Fransız garbî Afrika müstemlekesinden itibaren Mısıra ve Mısırdan da Suriyeye kadar, bütün Afrika ve Asya kıyıları ve memleketleri biribirile muvasala halinde tek bir müttefik kütlesi, hatta bir müttefik kıt'ası teşkil edecektir.

Müttefikler harbi uzatarak kazanmak isteyorlar. Bu takdirde sağlam bir muvasala hattına muhtacdırlar. Bu günkü vaziyette, Akdeniz hakimiyeti düşmanın abluka bakımından mevcud ise de, müttefiklerin kendi muvasalası bakımından mevcud değil denilecek kadar emniyetsizdir. İtalyanlar Sardaignes, Sicilya, Pentelleria adalarile Libyadaki üslerinden istifade ederek bu muvasalayı tehlikeli ve müşkül bir hale getirebilecek vaziyettedirler. Fas, Cezayir ve Tunus kıyı sularını takiben Akdenizin merkezine gelen deniz muvasala yolu, burada yüzlerce mil mesafede Libyadaki İtalyan deniz ve hava kuvvetlerinin tarruzlarına uğradıktan sonra Mısır sularına varmaktadır. Halbuki Libya müttefiklerin eline geçince vaziyet değişir. Deniz yolu daha büyük bir emniyet altına girebileceği gibi karadan da bir muvasala hattı tesisi mümkün olur. Kazablanka'dan Tunusa kadar demiryolu vardır. Libyada İtalyanlar, sahil boyunca mükemmel bir asfalt yol yapmışlardır. Bingazi - Mısır hududundan itibaren İskenderiyeye kadar bir demiryolu vardır. İskenderiyeden Süveyşe, Süveyşten Filistine ve Suriyeye bir demiryolu mevcuddur. Böylece, müttefikler, Atlas Okyanusu - Ümidburnu - Hind Okyanusu - Kızıldeniz yahud Atlas Okyanusu - Hind Okyanusu - Umman denizi - İran körfezi gibi gayet uzun yollar takibinden kurtulurlar. Uzun bir harbin muvaffakiyetle devamı için, Libyanın İtalyanlardan alınması ve bu kısa muvasala hattının tesisi şarttır.

Müttefiklerin bu yüksek sevkülceyş plânını tatbika çalışacaklarını kuvvetle ümid ediyoruz. Elverir ki Tunustaki Fransız kıt'aları, Alman taarruzuna karşı koymak için, kısmen Fransaya nakledilmiş ve oradaki kuvvetler, yalnız bir müdafaa harbi yapacak miktara indirilmiş olmasın. Bu takdirde, Afrikada bu işi başaracak kuvvetler toplanıncaya kadar beklemek zarureti hasıl olacaktır.

Lisansa tabi tutulan maddeler

Ticaret Vekâleti bir tebliğ neşretti

Ankara 14 (a.a.) — Ticaret Vekâletinden tebliğ edilmiştir:

2/13477 sayılı kararname ile bir çok mallarımızın ihracı lisansa tâbi tutulmuştur. İşbu kararnamenin sureti tatbikına mütedair talimatname 10/6/1940 tarihli 4531 sayılı Resmî Gazetede ilân edildiğinden mezkûr kararname bu tarihten itibaren meriyete girmiştir.

Aynı Resmî Gazetede ilân edilen 1 sayılı listedeki mallara liasns verilmiyeceğinden alâkadarların müracaat etmemesi bildirilir.

2 sayılı listede yazılı mallar için lisanslar Ticaret Vekâleti «Dış Ticaret dairesi reisliğince» verileceğinden alâkadarların mezkûr daireye müracaatleri lâzımdır.

3018 sayılı kanuna müsteniden teşekkül etmiş bulunan birlikler tarafından lisansları verilecek maddeler 3 sayılı cetvelde gösterilmiştir. İşbu cetvelde 34 ve 183 tarife numarasına giren Yumurta ve fındık için henüz 3018 sayılı kanuna müsteniden ihracatçılar birliği kurulmamış olduğundan, bu birlikler kuruluncıya kadar bu maddeler için ihracat lisansları Ticaret Vekâleti Dış Ticaret dairesi tarafından verilecektir. İstanbul mıntakası Hububat, Bakliyat ve Yağlı Tohumlar Birliği henüz hali teşekkülde olduğundan bu birlik kuruluncıya kadar İstanbuldan sevkedilecek buğday, çavdar, mahlût, arpa, susam ve ketentohumu için de lisansların Ticaret Vekâleti Dış Ticaret dairesi reisliğinden alınması lâzım geldiği tebliğ olunur.

Yukarıda adı geçen listelerde her hangi bir tadilât yapıldığı takdirde keyfiyet aynı suretle bildirilecektir.

Ziraat Enstitüsü talebesi Bursada

Bursa 14 (a.a.) — Ankara Yüksek Ziraat enstitüsü Veteriner fakültesi talebelerinden 53 genc, profesörlerile birlikte buraya gelmişler ve tetkiklerine başlamışlardır.

Belgrada giden heyetimiz dönüyor

Atina 14 (a.a.) — Balkan Antantı ekonomik konseyindeki Türk heyeti reisi Hasan Saka, Belgraddan buraya gelmiştir. Bu gün İstanbula hareket edecektir.

Molotof, İtalyan elçisini kabul etti

Moskova 14 (a.a.) — Tas ajansı veriyor:

Hariciye Halk Komiseri Molotof, 13 haziranda İtalya sefiri Rosso'yu kabul etmiştir. Mülâkat yarım saate yakın sürmüştür.

Yeni Zelandanın verdiği karar

Zafere kadar müttefiklerle beraber bulunacak

Vaşington 14 (a.a.) — Yeni Zelânda Başvekili Froser, Fransa Başvekili Reynaud'ya gönderdiği bir mesajda Fransız kuvvetlerinin kahramanca mukavemetini medhü sena etmekte ve İngiltere ile Fransanın girmeye mecbur edildikleri savaşı zaferle nihayet bulunciya kadar Yeni Zelândanın idame husussundaki azim ve kararını bir kere daha teyid eylemektedir.

Bir İngiliz muavin kruvazörü battı

Londra 14 (a.a.) — Amirallık, Scotstoun ismindeki muavin kruvazörün dün bir tahtelbahir tarafından batırıldığını teessürle bildirir. İki zabitler dört bahriyeli eksiktir. Telef oldukları zannedilmektedir.

Diğer zabitler ve mürettebat bir İngiliz limanında karaya çıkmışlardır.

Londra 14 (a.a.) — Scotstoun muavin kruvazörünün 350 kişilik mürettebatı vardır. Scotstoun batarken, son dakikaya kadar toplarile ateş etmekte idi. Bu esnada topçular bellerine kadar su içinde kalmışlar ve ıslanmamak için başlarını kaldırmak mecburiyetinde bulunmuşlardı. Sağ kalanlar düşman tahtelbahrini denize dalmadan batırıldığını zannetmektedirler.

Finlandiyanın borcu

Vaşington 14 (a.a.) — Âyan meclisi, Finlandiya harb borcunun 159,000 dolarlık altı aylık taksiti tediyesinin tehirini ittifakla kabul etmiştir.

Amerikada yetiştirilen pilotlar

Vaşington 14 (a.a.) — Woodning, askerî hava kuvvetleri inkişaf programının 7000 pilot olmak üzere 10,600 kişinin talim ve terbiyesini derpiş eylediğini bildirmiştir.

Trondheim'a yapılan taarruz

Londra 14 (a.a.) — Amirallığın tebliği: Dün, perşembe sabahı, bahriye tayyareleri Trondheim fiyorunda Alman bahriye cüzü tamlarına hücumlar yapmışlardır.

Scharnhort zırhlısının baca arkasına ağır bomba ile bir isabet vuku bulmuştur. Ayni zırhlıya ikinci bir isabetin daha olduğu bildirilmektedir.

Japonyanın protestosu

Tokyo 14 (a.a.) — Japon Hariciye Nezaretinin sözcüsünün bildirdiğine göre, Japonya, bir Holanda tayyaresinin Holanda Hindistanı açıklarında bir Japon balıkçı kayığına ateş açmış olmasını Holanda Hindistanı nezdinde protesto edecektir.

İtalyan Müdahalesi Karşısında

[Başmakaleden devam]

dahalesi haberinden sonra gene bir hayli fecaat kazanmaktan kurtulamıyordu.

Duçe'nin nutkunu İtalyan kuvvetlerinin Riviera'ya girdikleri haberi takib etti. Esasen sonradan teeyyüd etmiyen bu haberde şaşılacak bir cihet yoktu. Harbin siklet merkezi olan şimal cephesi üzerinde büyük endişelerle duruluyor. Dün Fransız tebliği harbin yalnız Argon'dan denize kadar sahada şiddetle devam ettiğinden bahseden tek satırdan ibaretti. Buna mukabil Alman tebliği harbin uzunluğu 350 kilometreyi bulan bütün boyunda çok şiddetle ve Almanlar lehine büyük kazanclar kaydederek devam ettiğini tafsil etmekte idi. Aşağı Seine mıntakasında, yani bu nehrin Paristen denize kadar olan kısmının deniz taraflarında Alman ilerleyişleri kaydedilmiş bulunmaktadır. Demek ki bu dakikada Fransız ordusu Loire gerisine çekilmeyi göze almış ve bu muazzam ricati yapmakla meşgul bulunuyordu.

Vaziyetin inkâr edilmek ihtimali olmıyan müşkülâtına rağmen Fransa ile İngilterenin mağlûbiyeti kabul eden bir teslimiyette karar kılamıyacakları kanaatinin yanıbaşında Amerikanın ve Rusyanın tutacakları kat'î ve hakikî hareket hattı günün en büyük meselesini teşkil ediyor.

Bu vaziyet üzerinde bu gün için daha fazla söz söylemeğe yer yoktur. Rumanya kendi hudud ve hukukunun mahfuziyetine itina etmekten ibaret olarak zaten kabul etmiş olduğu vaziyette devam ve sebat etmekten başka yapacak bir şeyi olmadığı azim ve kararını izhar etmektedir.

Burada dünyanın gittikçe vahimleşen vaziyeti bu gün dahi her türlü takdirin üstünde bir soğukkanlılıkla telâkki ve takib olunuyor.

YUNUS NADİ

İtalyanın Kahire elçisi

Kahire 14 (a.a.) — İtalyanın Mısır elçisi Kont Mazzolini, maiyeti erkânile beraber Suriye, Filistin, Rumanya tarikile memleketine azimet etmek üzere derhal Kahireyi terkedecektir.

Mısırdaki İtalyan menfaatinin himayesi Mısır İsveç elçiliğine tevdi edilmiştir. İtalyadaki Mısır menafiinin himayesi de Romadaki Birleşik Amerika sefaretine tevdi olunmuştur.

Sovyetlerin Sofya elcisi Bükreşe tayin edildi

Moskova 14 (a.a.) — Sovyetler Birliği Yüksek Sovyet meclisi riyaset divanı, Levrentiev'i Sovyetlerin Bükreş elçiliğine tayin etmiştir.

Reynaud'nun mesajı ve Amerika

(Baştarafı 1 inci sahifede)

New-York Herald Tribune diyor ki:

«Fransızlar, mücadeleye devam edeceklerdir. Bu mücadeleye son vermek kendilerinin mahvı demektir. Eğer dün çizilen tablo aşağı yukarı doğru ise, bu tahribin önüne, yalnız kuvvetli bir yardımla geçilebilir: Evvelâ vakit kazanmak için İngilterenin kâfi derecede yardımı ve bilâhare, muvazeneyi yeniden az çok tesis için hür dünyanın seferber edilecek fabrikalarının kâfi yardımı.

Ümid, belki zayıftır, yardım imkânları belki de halen elde mevcud değildir. Fakat bu hususta en ufak bir ümid dahi varsa, muharebeye devam değer. Reynaud'nun dediği gibi Amerikadaki Fransız arazisinden idare edilecek olsa dahi gene değer.»

New-York Times gazetesi, başmakalesini, bu günkü vaziyette Fransızların gösterdikleri kahramanlığa hasretmekte ve şöyle demektedir:

«Ne cepheden gelen haberler, ne cephe gerisinden alınan telgraflar, son sekiz günün darbeleri altında bir inhidam olduğu fikrini vermemektedir. Parisin trajik tahliyesi şunu ispat etmiştir ki sivil Fransızlar da muharebe meydanındaki askerler kadar kahramanlık gösterebilmektedir.»

Ottawa'da

Ottawa 14 (a.a.) — Reynaud'nun Ruzvelt'e göndermiş olduğu son mesaj Ottawa'da pek büyük bir tesir yapmıştır.

Bütün mehafilde hüküm süren kanaat, Birleşik Amerikanın demokrasileri kendi hallerine terketmiyeceğidir. Ruzvelt'in cevabı Kanadalılara, bu devlet adamının, bir politikacı mı, yoksa insaniyetperver şahsiyet mi olduğunu ispat edecektir.

Müttefiklere yeni yardımlar

Londra 14 (a.a.) — Amerika Birleşik devletleri hükûmeti, müttefiklere 80 yeni bombardıman tayyaresi gönderilmesine müsaade vermiştir. 92 bombardıman tayyaresi, Atlantikte yoldadır. 40 avcı tayyaresi ve 40 deniz tayyaresi de hemen derhal hareket edecektir.

Amerika Birleşik devletleri meb'usan meclisi, müttefikler için bir milyar 670 milyon harb malzemesi imal edilmesi hakkındaki kanun projesini bir muhalif reye karşı 401 reyle tasvib etmiştir. Bu rakam, Ruzvelt'in âyan meclisine teklif ettiği rakamı 320 milyon geçmektedir.

Roosevelt'in gazetecilere beyanatı

Vaşington, 14 (a.a.) — Bu günkü gazeteciler toplantısında Ruzvelt, evvelki beyanatını tekrarlayarak müttefiklere kabil olan her yardımın yapılmakta olduğunu söylemiştir. Ruzvelt, Reynaud'nun ikinci müracaatini henüz almadığını bildirmiştir. Sekiz azadan mürekkeb bir millî müdafaa komitesi teşkil edildiğini ve ordunun arttırılması ve ordu tahsisatının 1.498.000.000 dolara iblâğı hakkındaki kanun projesinin imza edildiğini beyan etmiştir.

Sakin cephesi!

(Baştarafı 1 inci sahifede)

vetleri, Afrikadaki İtalyan askerî hedeflerine hücumlarına devam etmiştir. İngiliz hava kuvvetlerinin bir tebliğine nazaran, İngiliz bombardıman tayyareleri Mısır - Trablusgarb hududu üzerinde bulunan Capruzzo kalesine bir çok bombalar atmıştır.

Şarkî İtalyan Afrikasında Assaba atılan bombalar hedeflerine isabet etmişlerdir. Adene vaki olan İtalyan hücumu esnasında bir İtalyan bombardıman tayyaresi alevler içinde düşürülmüştür.

İtalyan tayyareleri Fransa üzerinde

Londra, 14 (a.a.) — Fransız radyosunun bildirdiğine göre, İtalyan tayyareleri, dün gece, Fransanın cenubu şarkî mıntakası üzerinde uçmuşlar ise de hava dâfi topları düşmanı çabuk surette geri çekilmeğe mecbur etmişlerdir. Bir çok kişi yaralı vardır.

Maltaya beş hücum daha yapıldı

Malta, 14 (a.a.) — Röyter: Dün Malta üzerine, üçü öğleden evvel ve ikisi öğleden sonra olmak üzere, beş hava hücumu yapılmıştır. Harb kaçağı kontrolu dolayısile harbin ilânından evvel Maltaya getirilmiş olan dört İtalyan vapuru musadere edilmiştir. Bu vapurlardan birisi, İtalyan tebaasının İtalyaya iade olunması için serbest bırakılmıştır. Filhakika, hükûmet, İtalyanların Maltada kalmasını arzu etmemektedir.

Londradaki İtalyanların hareketi

Londra, 14 (a.a.) — İtalyan büyük elçisi Bastaianini ve ailesi de dahil olmak üzere diplomatik pasaportu hâmil 700 İtalyan, İtalyaya gitmek üzere bugün Clascow'da bir İngiliz vapuruna binmişlerdir. Bu vapur, Lizbona gidecek ve mahiyetini bildirmek üzere gece elektrikle ışıklı bulunacaktır.

Romadan ayrılan elçiler

Roma, 14 (a.a.) — Polonya, Holanda ve Norveçin sefaret ve konsoloslukları erkân ve memurini dün akşam hususî trenlerle Romadan ayrılmışlardır. Ayni trenlerle gazeteciler ve vazifeleri itibarile İtalyada ikamet etmekte olan diğer zevat da Romayı terketmişlerdir.

Papanın gazetesi kapanmadı

Roma, 14 (a.a.) — Ortada dolaşmakta olan şayialara rağmen «Osservatore Romano» neşriyatını tatil etmiş değildir. Papalık makamının gazetesi bermutad dün öğleden sonra intişar etmiştir.

Otel hırsızı

Sirkecide Şeref oteline müşteri sıfatile gelen Celâleddin adında bir genc, gece aynı odada yatan Ahmedin dışarı çıkmasından istifade ederek yastığı altında duran 30 lirasını çalmak isterken yakalanmıştır.

Celâl, evrakile birlikte bu gün Adliyeye verilecektir.

Hayırlı evlâdlık

Bursa (Hususî) — Mudanya hancısı Mahmudun evlâdlığı 14 yaşlarında bir kızın, Mahmuda aid 100 lira kıymetinde bilezikle 50 lira kıymetinde bir çift küpeyi çalarak ortadan kaybolduğu anlaşılmıştır. Bu hayırlı evlâdlık aranmaya başlanmıştır.

Kütübhanelerin açılıp kapanma saatleri

Maarif Vekâleti, umumî kütübhanelerin açılıp kapanma zamanlarile hafta tatilleri hakkında yeni bir program hazırlamıştır.

Buna göre, bütün kütübhaneler saat 9 - 18 arasında açık bulundurulacaktır. Memur sayısı üçten az olan kütübhanelerde saat 12 - 13 arasında bir saat öğle tatili yapılacak, memur adedi 4ten fazla olanlar ise öğle zamanı da açık bulundurulacaktır. Memur sayısı 4 ten fazla olan kütübhaneler haftanın hiç bir gününde kapanmıyacaktır. Nöbetçi kalan memurlar, buna mukabil haftanın diğer günlerinde bir buçuk gün mezun olacaklardır.

İstanbul Maarif müdürlüğündeki meslekî kütübhane, muallimlerin istifade etmeleri için, yaz tatilinde de açık bulunacaktır.

Konservatuardan 12 kişi mezun oldu

İstanbul Konservatuarında imtihanlar bitmiştir. Bu sene Konservatuardan 12 kişi mezun olmuştur. Bundan başka 21 talebe son sınıfa, 46 talebe de diğer yüksek sınıflara geçmiştir. İlk devreden yüksek devreye geçen talebe miktarı da 49 dur.

Bir hamal yaralandı

Sebze hâlinde hamallık yapan 70 yaşlarında Musa, dün sabah Ayazma caddesinden hâle gelirken, şoför Taceddinin idaresindeki 3121 plâka sayılı otobüsün sadmesine maruz kalarak yaralanmış, Cerrahpaşa hastanesinde tedavi altına alınmıştır.

Parti Grupunun dünkü içtimaı

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Müstakil Grup da toplandı

Ankara 14 (a.a.) — C. H. P. Müstakil Grupu reis vekilliğinden:

C. H. P. Müstakil Grupu umumî heyeti (14/6/1940) cuma günü reis vekili İstanbul meb'usu Ali Rana Tarhanın reisliği altında toplanmıştır.

Parti Grupunun bu günkü içtimaında haricî siyaset hakkında Başvekil ve Hariciye Vekili tarafından verilmiş olan izahat üzerinde müzakerede bulunulmuş ve hükûmetin tuttuğu yol ittifakla tasvib edilmiştir.

Başvekilimiz pazartesi günü Mecliste beyanatta bulunacak

Ankara 14 (Telefonla) — Başvekil Dr. Refik Saydamın siyasî vaziyet hakkında Büyük Millet Meclisinin pazartesi günkü celsesinde beyanatta bulunacağı anlaşılmaktadır.

Türk - Alman ticareti

(Baştarafı 1 inci sahifede)

ze ithalât imkânını veren bu anlaşma çerçevesi içinde vâki olacak emtia mübadelesi bu hususta açılacak muayyen bir hesab üzerinden ve bu hesabta bir terakümü önleyecek ve böylece ithalât mukabili ihracatı müemmen kılacak bir şekilde cereyan edecektir. Esas anlaşma için müzakerelere devam edilecektir.

CUMHURİYET — Almanya ile yeni bir ticaret anlaşması akdi için bir kaç aydanberi Ankarada cereyan eden müzakerelerin ihzarî bir anlaşma ile neticelenmesi 22 milyon liralık mütekabil ihracat ve ithalât imkânı verecektir. Almanya ile aramızda son ticaret anlaşması 25 temmuz 1938 de yapılmış ve bu anlaşmanın müddeti 1939 temmuzunun 25 inde biterek o zamandanberi yeni bir anlaşma yapılamamıştı. Ancak bu sene başında Almanya ile 7,5 milyon liralık muvakkat bir ticaret mukavelesi yapılmıştı.

Memlekitimiz Almanyaya 11,179,000 lira verecekli vaziyettedir ve bu blokaj, klering hesabında bulunmaktadır. Evvelce daha fazla olan klering bakiyesi, yapılan ihracatla bu miktara inmiştir. Yeni anlaşma ile bu miktar da tamamen eriyecektir.

Alman ordusu dün Parise girdi

(Baştarafı 1 inci sahifede)
tu bütün medenî dünyada büyük teessür uyandırmıştır. Alman kıt'aları Parise girmiş bulunuyorlar, fakat Paris zaptedilmemiş ve edilmiyecektir. Prusya ordusu 1870 te Parise girmiş, fakat onu zaptedememişti. Bu gün Parise giren Hitler'in orduları da Parisi zaptedemiyecektir. Zira Paris, taştan tuğladan yapılmış, elle tutulur alelâde bir şehir değildir. Paris, medeniyetin, hürriyetin, ideallerin timsalidir ve hiç bir ordu bu timsali zaptedemez.

Almanyada sevinc

Berlin 14 (a.a.) — D. N. B. ajansının bildirdiğine göre, Alman kıt'alarının Parise girmesi ve Norveç seferinin neticelenmesi sebebile, Hitler Almanyada bütün evlerin üç gün bayraklarla donatılmasını ve çanların her gün on beş dakika çalınmasını emretmiştir.

Hitler, sulh mu teklif edecek?

Londra, 14 (a.a.) — İstihbarat Nezareti, parlâmento müsteşarı Nicolson, Leicesterde verdiği nutukta demiştir ki:

«— Bir kaç güne kadar Hitler'in bir sulh taarruzu yaparak İngiliz ve Fransız milletlerine, bu gün onların memleketlerini istemediğini, fakat yalnız tamamile silâhtan tecrid edilmelerine ve filomuzun teslimini istediğine dair teminat verebilir. Fakat filomuzu elde ettiği anda Londra üzerine inerek yavaşça, ihtimamla ve tamamile memleketlerimizin hürriyetini söküp atarak işçi milletimizi esir seviyesine düşürecektir.»

Nicolson, harbin neticesi hakkındaki tam itimadını beyan etmiş ve bu harb Avrupada karada değil, Britanya imparatorluğunun ve Amerikalıların hududsuz membaları kullanılınca, uzak kıt'alarda kazanılacaktır.» demiştir.

Yeni cephede vaziyet

Fransa 14 (a.a.) — Harb hatları üzerinde uçan yüksek rütbeli bir İngiliz zabiti diyor ki:

«Ordu mükemmel bir tarzda harbetmekte ve çok faik kuvvetlere karşı sağlam durmaktadır. İzah edilemiyecek olan bir panik için sebebler yoktur. Şerait ağırdır ve hazırlanmamış bir arazi üzerinde harbediyoruz. Fakat düşman da nispeten tetkik edilmemiş bir mıntakaya girmektedir.»

İngiltereden gelen yeni ordu

Fransa 14 (Hususî) — Fransız ordusu Parisin cenubundaki yeni mevzilere yerleşmiştir. Birkaç gündenberi İngiltereden Fransanın muhtelif limanlarına çıkarılan yeni İngiliz ordusu da Fransız ordusile birlikte yeni cephede ahzi mevki etmiş bulunuyor. İki gündenberi, trenler gece gündüz Parisin cenubuna İngiliz askerleri, mühimmat ve cepane taşımaktadırlar.

Büyük bir İngiliz ordusunun Fransaya muvasalatı, Fransada umumî memnuniyet tevlid etmiştir.

Amerikadan alınan malzeme

Vaşington 14 (a.a.) — İngiliz ve Fransız mubayaa komisyonu reisi, Amerika hükûmetinin ,müttefiklere yeni harb malzemesinin teslimini kabil kıldığını bu gün beyan etmiştir. Bu malzemenin büyük bir kısmı top, cepane ve teçhizattır.

Majino hattına yapılan taarruz

Fransa 14 (Hususî) — Almanlar, Parisin sukutundan sonra Şampanya cephesinde harekete geçerek şimalden ve cenubdan Majino hattına karşı şiddetli taarruzlara başlamışlardır. Alman kıtaları, Majino hattının başlangıcını teşkil eden Montmedy'yi işgal etmişlerdir.

Londra, cephenin yarılmadığını söylüyor

Londra 14 (a.a.) — Londra askerî mahfilleri, Manş denizinden Montmedy-de Majino hattına kadar bütün Fransız cephesinin yarılmış olduğu hakkındaki Alman haberlerini yalanlamaktadır.

Fransada bir mahal 14 (a.a.) — Fransız Harbiye Nezareti namına söz söylemeğe salâhiyettar bir zat, dün akşam şu beyanatta bulunmuştur:

«— Denizden Maginot hattının şimalde münteha noktasına kadar uzanan Fransız hattı, mülâsık ve yıpranmamış bir haldedir.

Son günlerde Amerikadan gelen bombardıman tayyareleri, çok müessir olmuştur. Fakat bu tayyarelerden daha çok miktarda gelmesi lâzımdır.»

Majino hattındaki taarruz püskürtüldü

Londra 14 (Hususî) — Majino hattına karşı Almanların teşebbüs ettiği taarruzlar, Fransız kıtaatı tarafından her tarafta şiddetle püskürtülmüştür.

Yeni Fransız hükûmet merkezi de bombalandı

Londra, 14 (Hususî) — Alman tayyareleri, Fransanın yeni merkezi olan Tours şehrini bu gün şiddetle bombardıman etmişlerdir. Fransız hükûmeti, Parisin 150 kilometre garbında bulunan Tours'un da tahliyesine başlamıştır. Parisin cenubundaki yollar payitahtı terkeden binlerce insanla doludur. Alman tayyareleri yurdlarını terketmek mecburiyetinde kalan mültecileri mitralyöz ateşine tutmuşlardır.

Bombalanan muhacirler

Fransa, 14 (a.a.) — Tours'a gelen muhacirler Parisin 32 kilometre şimal şarkisinde bombalandıklarını ve mitralyöz ateşine tutulduklarını söylemişlerdir. Aralarında bir çokları ölmüştür.

İngiliz Kraliçesinin hitabesi

Londra 14 (Hususî) — İngiltere Kraliçesi Majeste Elizabet, bu akşam radyoda Fransız kadınlarına bir hitabede bulunmuş ve Fransız kadınlarının kahramanlığını tebarüz ettirdikten sonra demiştir ki:

«— Fransayı çok sevdiğim için kederlerinize, ıstırablarınıza candan iştirak ediyorum. İki sene evvel Pariste İngiltere Kralile bana karşı yaptığınız fevkalâde hüsnükabulü kat'iyyen unutmıyacağım. İngiltere, Fransanın yardımına koşmak için elinden geleni yapacaktır. Sizin gibi kahraman kadınlara malik olan bir millet ölemez. Kat'i zafer bizimdir.»

İngiliz gazetelerinin neşriyatı

Londra 14 (a.a.) — Bütün gazeteler, Fransız ordularının, daimî ve kahramanane cesaretlerine, ve Fransız hükûmetinin kat'î azmine hayranlıklarını bildirmekte müttefik bulunmaktadır.

Bu gazeteler, Büyük Britanya ile Fransa arasında mevcud sarsılmaz tesanüdü derhal tebarüz ettiriyor ve bu tesanüdün bu iki devleti zafere götüreceği ümidini izhar ediyorlar. Parisi açık şehir olarak ilân etmenin makul bir karar olduğunu ilâve ediyorlar.

Times gazetesi şöyle yazıyor:

«Verilebilecek her şey yola çıkmıştır. Bütün memleketin medeniyet davası olarak telâkki ettiği bu mücadelenin takviyesi için bütün tedbirler alınmıştır. Fransızların, misli görülmemiş bir kahramanlıkla dalgalanmasını devam ettirdikleri sancak, yalnız mede niyetin sancağı değil, ve fakat bizim kendi milletimizin ve kendi ümidlerimizin sancağıdır. Elimizden gelen her şeyi yapıyoruz, ve daha fazlasını da yapmağa amadeyiz. Fransa ile hemhudud olmağa şimdiye kadar olduğundan daha çok fazla azimliyiz.

Fransız ordusu kahramanca çarpışmağa devam ederken, millet yeniden teşkilâtlanıyor, tarzı hayatını tanzim ediyor ve her yeni müşkül huzurunda ırkın kendine hâs olan kabiliyetle, ona karşı koymak için vaziyete intıbak etmektedir. Büyük milletin cesaret ve şecaati hiç bir zaman bu haziran ayında olduğu kadar parlamamıştı.»

Taltif edilen kumandanlar

Londra, 14 (a.a.) — Müttefik kuvvetlerin Dünkerk'ten çekilişi sırasındaki hizmetleri için Fransız Amirali Abriana askeriye payesile Bain nişanının şövalye rütbesi tevcih edilmiştir. Şimal ordularına kumanda etmiş olan General Blancharda da Bain nişanının ayni payesi tevcih edilmiştir. De la Lanreniue ve Betheurat adındaki iki Fransız Gerenaline de başka payeler verilmiştir.

Askerî vaziyet

Garb cephesinde, ikinci Marn meydan muharebesi bitmiş ve serbest bir şehir olarak ilân ve tahliye edilmiş olan Paris Alman kıtaatı tarafından işgal edilmiştir. Fransız ordusu yeni mevzilerine doğru çekilmektedir.

Yukarı Sen cephesinde evvelki gün Evreux ve Percy su Eine'i işgal etmiş olan Alman kıt'aları şark ve şark cenubiye doğru ilerilemeğe devam etmişler ve Marn ve Sen hattından çekilmekte olan Fransız kıt'alarının yan ve gerilerine taarruz etmişlerdir. Alman menbaından gelen haberler bu taarruzların çok müessir olduklarını iddia ediyorlar. Havr limanı işgal edilmiştir.

Paris mıntakasında: Evvelki gün Şalon, Montminail'in işgali ve Marn'ın bir kaç noktasından geçilmesi, Yukarı Sen mıntakasındaki harekâtın aldığı şekil dolayısile Parisi müdafaa eden kıt'aların vaziyeti müşkülleşmişti. Vaziyetin bu halde devamı muharebenin Paris kenarlarında ve içinde devamını icab ettirecekti. Bunun için Paris tahliye edildi ve Fransız ordusu şehrin gerisine çekildi. Alman öncüleri dün saat 10 da tamamile tahliye edilmiş olan Parise girmişlerdir.

Şampanya mıntakasında: Alman ordusu Vitrylefrançois ve St. Dizler'i işgal ve Argon ormanlarının cenub kenarına vâsıl olmuşlardır.

Majino hattında: Alman ordusu Majino hattının şimal kanadına taarruza geçmişlerdir. Bu taarruz Almanlara büyük zayiatı mucib olmuştur. Morthomme tepesi ve hattın şimal müntehasındaki en mühim kısmı olan Montmedy işgal edilmiştir. Majino hattının diğer aksamında mühim bir hareket olmamıştır.

Yeni bir İngiliz heyeti seferiyesi Fransaya nakledilmektedir.

İtalyan cephesi: Bazı Fransız birlikleri Alplerde Godisya'yı zorlamışlardı. Cephede başka bir hareket olmamıştır.

Üç gündenberi mütemadiyen tayyare akınlarına maruz kalan Milâno şehri tahliye edilmektedir.

Hava kuvvetlerinin harekâtı — Cephe ve cephe gerilerinde mutad faaliyet olmuştur.

İngiliz hava kuvvetlerinin evvelki gün (Trondheim) i bombardıman esnasında limanda bulunan Scharnhoret zırhlısına tam isabetler olduğu tespit edilmiştir.

İngiliz hava kuvvetleri Habeşistanda Dirdora, Gora, Aşmara ve cenubî Afrika tayyareleri Somali'de Kismara'yı bombardıman etmişlerdir.

Libya — Mısır hududundaki Kapuça istihkâm İngiliz tayyareleri tarafından muvaffakiyetle bombardıman edilmiştir.

HULÂSA:

Alman ordusunun Vernon mıntakasında nehrin cenubuna geçerek Evreux den şark ve şark cenuba ilerilemesi şarkta Şampanyada Şalon'un işgali Fransa ordusunun vaziyetini tehlikeli bir şekle koymuştu. Paris civarındaki vaziyet de müşküldü. Parisin her iki tarafında Sen nehrini geçen Alman kuvvetleri Parisi cenubdan kuşatmak ve Paris müdafilerini çemberlemek üzere hareket ediyorlardı. Parisin müdafaasından sarfınazar edilmiş olduğuna göre bu vaziyetin idamesi tehlikeli olacaktı. Henüz anlaşılamıyan sebebler dolayısile henüz azamî kudretini bulamamış bulunan Fransız ordusu, 1914 senesi Marn muharebesinde olduğu gibi, Alman ordusunun yıpranmasından istifade ederek ve ihtiyatlarını cepheye koyarak bir mukabil taarruzla vaziyeti ıslah edebilecek bir vaziyette değildi. Fransız fırkaları 5 hazirandanberi mütemadiyen cephede muharebe ediyorlardı. Elde ihtiyat kuvvet bulunmadığı için bunların değiştirilmesi kabil olamıyordu. Teşkil olunabilen ihtiyat kuvvetleri, Paris civarındaki ordunun muntazaman çekilmesini temin için Beaumont istikametinde (12/6/940 akşamı) taarruza sevkedildi. Bu kuvvet Almanları 8 km. kadar şimale atarak sıkışık vaziyeti düzeltti.

13/6/940 muharebelerinde Fransız ordusunun sol cenahı, mütemadiyen İngiliz kuvvetlerile takviye edilmiş olmasına rağmen, aded ve bilhassa materiyelce faik düşman kuvvetlerinin tazyikına dayanamamış ve geri çekilmişti. Gene evvelki gün Marn ile Argon arasındaki cephede tutunamadı. Almanlar Şalon'dan sonra daha cenubda bulunan Vitryle François, St. Dizier ve Revigny'yi işgal edince tehlike arttı. Binaenaleyh orduyu bu tehlikeli vaziyetten kurtarmak için geri çekilmek ve Amerikadan gönderilen malzemenin gelmesine ve bu suretle hasım ordusu arasındaki malzemece olan farkın telâfisi için zaman kazanmak lâzım geldi.

Müttefik ordular şimdi, Majino hattile irtibatı muhafaza edecek surette yeni bir hatta, muhtemelen Loıre şehri gerisine çekilecekler ve orada mukavemet edeceklerdir.

Parisin zaptı, Almanlar için belki manevî bir kazanc, bir prestij meselesidir. Fakat harbi bitirecek bir amil değildir. Alınan bütün haberler, Fransız ordusunun zarar gördüğünü fakat muntazaman çekildiğini ve muharebe kudretini muhafaza ettiğini göstermektedir. Almanların 10 gün devam eden taarruzlarında mühim zayiat verdikleri muhakkak olduğuna göre, vaziyet ümidsiz değildir.

Flandr muharebelerinde olduğu gibi, Marn meydan muharebesinde de, en müessir silâh olarak tankları görüyoruz ve Alman zırhlı fırkalarının daima muvaffakiyetinde büyük bir rol oynadığına şahid oluyoruz.

Almanlar, Büyük Harbde, o zaman yeni bir silâh olan tanka ehemmiyet vermedikleri, müttefikler ise bu silâhın kıymetini takdir ve büyük mikyasta imal ederek kütle halinde kullandıkları için, 1918 sonbaharındaki müttefik taarruzları karşısında mağlûb olarak sulha mecbur olmuşlardı. 22 sene sonra galibler bu tarihî dersi unutmuşlar, mağlûblar ise bundan hakkile istifade etmişlerdir.

Müttefikler harbin ilk sekiz ayını bir sulh çalışması içinde geçirirken, Alman sanayiinin istihsalâtı azamî bir dereceye iblâğ ve bu suretle büyük stoklar temin etmişlerdi. Müttefikler ancak mayistan sonra aynı tedbirleri almağa başlamışlardır. Eğer, Fransız ve İngiliz sanayiinin istihsalâtı kısa bir zamanda yükselir ve dünyada birinci derecede bir endüstriye malik olan Amerikanın yardımile Alman sanayiinin istihsalâtına tefevvuk temin edilir ve ordunun silâh ve teçhizatı Almanlara mütefevvik bir vaziyete sokulursa o zaman zaferden emin olmak kabildir. Mühim olan nokta bunu temin etmek için lâzım gelen zamanı kazanmaktır.

Emekli Kurmay
Feridun DİRİMTEKİN

Resmî harb tebliğleri

Fransız karargâhı bildiriyor

Paris 14 (a.a.) — Fransız sabah tebliği: Parisin iki tarafından, düşmanın tazyiki, daha ziyade artmıştır. Bu ilerileyiş dolayısile, Parisi setreden kıt'alarımız, aldıkları emir üzerine, Parisin iki tarafına çekilmişlerdir.

Parisi doğrudan doğruya müdafaadan kaçınmakla, Fransız kumandanlığı, şehrin müdafaa edilmesi neticesinde vukua gelecek tahribattan Parisi masun bırakmak hedefini gütmüştür. Kumandanlık, Parisin tahrib edilmesinin hiç bir mühim stratejik netice ile muhik gösterilemiyeceği fikrinde bulunmuştur.

Geniş Champagne cephesinde, düşman, muharebede, cenuba doğru terakki kaydetmiştir. Düşmanın en ileri unsurlarının Romilly ve Saint - Dizier'e doğru teveccüh etmiş olduğu sanılmaktadır.

Çarpışmalarımız ve hareketlerimiz, en büyük bir intizam içinde devam etmektedir.

Fransa, 14 (a.a.) — Fransız Hava Nezareti aşağıdaki tebliği neşretmiştir: Hafif ve ağır tayyare filolarımız bütün cephe üzerinde düşman münakalâtına ve kollarına taarruz etmiştir. Harb tayyarelerimiz bir çok muharebelere muvaffakiyetle iştirak eylemiştir.

Fransa 14 (a.a.) — 14 haziran Fransız akşam tebliği:

Muharebe denizden Argonne'a kadar cephenin heyeti umumiyesi üzerinde devam etmiştir. Fakat bazı noktalarda daha az şiddetli olmuştur. Emrolunan çekiliş ve bilhassa Paris ordusunun bu sabahki tebliğde bildirilen geri çekilişi plânlarımıza uygun olarak yapılmıştır. Kıtaatımız müteaddid mukabil taarruzlarda bulunmuşlardır.

Düşman bu sabah Sarre'in garbındaki mevzilerimize tank ve tayyarelerin de yardımile çok şiddetli bir hücumda bulunmuştur. Bu hücum düşman için ağır zayiatla tardedilmiştir.

13/14 haziran gecesi, bahriyeye aid hususî bir tayyare filosu Venedik civarında mayi mahruk stoklarını bombardıman etmiş ve yakmıştır. Diğer bir tayyare filosu da Roma üzerine beyannameler atmıştır.

Harb gemilerimiz, İtalyan sahillerinde endüstri tesisatını ve demiryolunu bombardıman etmişlerdir.

İngiliz Hava Nezareti bildiriyor

Londra, 14 (a.a.) — Hava Nezareti tebliği: Dün, bütün gün İngiliz hava kuvvetlerine mensub orta bombardıman tayyare filoları Seine nehri üzerindeki köprü başlarını bombalamak suretile müttefik kıtaatı takviye etmişlerdir. Rouen'in garbına düşen harb mıntakasındaki kıtaat tecemmüleri zırhlı otomobil kollarına da taarruz edilmiştir. Beş tayyaremiz eksiktir. Gece ağır bombardıman tayyarelerimiz, Rouen mıntakasından Majino'ya kadar uzanan kısımda düşman muvasala hatları üzerindeki askerî hedeflere hücum etmişlerdir. Demiryolu köprülerine, yol iltisak noktalarına, emtia garlarına ve petrol depolarına isabetler olmuştur. Düşman kolları da bombalanmıştır. Mühimmat depoları berhava edilmiş ve düşman tarafından işgal edilen ormanlarda yangınlar çıkarılmıştır. Bir tayyaremiz dönmemiştir.

Cenubî Afrika karargâhı bildiriyor

Pretoria 14 (a.a.) — Reuter: Cenubî Afrika Birliği resmî tebliği:

Dün tayyarelerimiz Kismoya mıntakasında bombardıman hücumları yapmışlar ve askerî tahaşşüd kamplarına darbeler indirmişlerdir. Düşman hava müdafaa topları harekete geçmiştir. Tayyarelerimizin hepsi üslerine dönmüştür.

Alman karargâhı bildiriyor

Führer'in umumî karargâhı 14 (a.a.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Garbda büyük seferin ikinci safhası, zaferle nihayetlenmiştir. Şimalî Fransız cephesinin mukavemeti kırılmıştır. Parisin garb cihetinde, Seine nehri, geniş bir cephe üzerinden geçilmiştir. Havre işgal edilmiştir. Paristen Sedan civarında Majino hattına kadar bütün cephe üzerinde, düşman ric'at etmektedir. Bir çok noktada, zırhlı ve motörlü fırkalarımız ric'at halindeki kolları yarmışlar ve bu kolları geç mişlerdir. Kaçan düşman, bütün teçhizatını terketmiştir.

Piyade fırkaları, Parisin müdafaasını zorlamışlardır. Düşman kuvvetleri, Fransız hükûmet merkezini himayeye kâfi gelmemiştir. Bu sabahtanberi, muzaffer kıt'alarımız Parise girmektedir.

Marne'ın şarkında, Vitry-le-François işgal edilmiştir. Argonne ormanının cenub kıyısına varılmıştır. Dün akşam Verdun'ün şimali şarkisinde 304 rakımlı Ölüadam tepesi hücumla alınmıştır. Majino hattının kilidi olan Montmedy zaptedilmiştir.

Düşmanın imhasına kadar takib edilmesi üçüncü devresi başlamıştır. Bu sabah, kıt'alarımız, sağ cephesinde, Majino hattına cepheden hücuma kalkmışlardır.

Gayrimüsaid hava şeraitine rağmen muharebe filolarımız, pike hareketi yapan tayyarelerimiz ve imha grupları mız, 13 haziranda cephenin muhtelif noktalarında, karada yapılan mücadeleye iştirak etmişlerdir. Asker tahaşşüdleri ve hasmın gerilerinde hareket eden piyade ve nakliye kolları, muvaffakiyetle bombardıman edilmiştir. Ezcümle Marne'ın şarkında, tayyare meydanlarında, istasyonlarda ve demiryolları üzerinde mühim tahribat yapılmıştır. Havre sahillerinde, iki nakliye gemisi batırılabilmiştir. Birisi 10 bin tonluk olmak üzere üç nakliye gemisi de ciddî hasara uğratılmıştır. Havre'ın şimalinde hava defi topları, altı düşman nakliye gemisini batırmış, diğer üç nakliye gemisini de ciddî hasara uğratmış ve bir İngiliz torpito muhribini geri dönmeğe mecbur etmiştir.

Düşman dün, 19 tayyare kaybetmiştir. Bunlardan üçü hava muharebele rinde düşmüş, diğer üçü tayyare defi topları tarafından düşürülmüş, geri kalanı yerde tahrib edilmiştir. İki Alman tayyaresi kayıbdır.

Bir denizaltı gemisi 13 haziranda 17 bin tonilâtoluk İngiliz Scotstown yardımcı kruvazörünü batırmıştır. Diğer bir denizaltı gemisi de Hebrides adalarının şimalinde kuvvetli bir himaye altında kafile içinde seyreden iki bin tonluk bir nakliye gemisini batırmağa muvaffak olmuştur.

Führer'in umumî karargâhı 14 (a.a.)— Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Manş ile Montmedy civarında Maginot hattı arasındaki bütün Fransız cephesinin inhidamı, Fransız kumandanlığının Fransa hükûmet merkezini müdafaa etmek hususundaki ilk niyetini akim bırakmıştır. Bunun neticesinde, Paris, açık şehir ilân edilmiştir. Muzaffer Alman kıt'aları, bu dakikada Parise girmektedir.

İtalyan karargâhı bildiriyor

İtalyan orduları umumî karargâhından 14 (a.a.) — 3 numaralı tebliğ:

Alp cephesinin bazı noktalarında küçük müfrezelerin faaliyeti görülmüştür. Düşmanın Godisia geçidini ele geçirmek için yapmış olduğu teşebbüs tardedilmiştir. Merkezî Akdenizde düşman tahtelbahirlerinin donanmamızın faaliyetine mâni olmak teşebbüsleri neticesiz kalmıştır.

İtalyan tayyareleri faaliyetlerine devam ederek Tunus mıntakasındaki hava hareket üslerini müessir surette bombardıman etmişlerdir. Higres hareket üssüne karşı bir taarruz yapılmış ve pek alçaktan bu hava limanındaki tayyareler bombardıman edilmiştir.

Provence'de kâin Frience üssülharekesile Tulon'daki askerî tesisat da bombardıman edilmiştir. Bir tayyare üssülharekesine dünmemiştir.

Düşmanın hareket üssile arazisi üzerindeki keşif faaliyetlerine geniş mikyasta devam edilmiştir.

Şimalî İtalyan Afrikasında düşmanın tankların muzaheretile Mısırla olan hududumuzdaki mevzilere karşı yapmış olduğu taarruzlar tardedilmiştir.

Tayyarelerin sür'atle müdahalesi üzerine birkaç tank tahrib edilmiş ve bir miktarı da hasara uğratılmıştır.

Şarkî İtalyan Afrikasında 11 haziran fecir vakti Kenya'da düşman kuvvetleri topçu ateşinin himayesi altında ve bir hava bombardımanı yapmak suretile taarruza geçmişlerdir. Bu hareketler, Moiale mıntakasından gelmiştir. Bu taarruz hafif zayiatla tardedilmiştir. Elimizde kalmış olan esirler arasında bir İngiliz zabit vekili vardır.

Tayyarelerimiz Sûdan limanını ve Aden tayyare limanını Moiale'de alelâcele meydana getirilmiş olan tayyarelerin inmesine mahsus sahayı bombardıman etmiştir.

İki tayyare üslerine dünmemiştir.

Düşmanın Eritre'deki hava seferleri ehemmiyetsiz hasara sebebiyet vermiştir. Bir düşman tayyaresi düşürülmüştür.

Arsen Lüpenin mahir halefi

Elâzıgda bütün dükkânları soyan bir bekçi yakalandı

Elâzığ (Hususî) — Elâzığda şimdiye kadar görülmemiş bir hırsızlık vak'ası oldu.

Bekçi Hızır adlı birisi İsmetpaşa caddesinin gece emniyetini üzerine almıştır. Açıkgöz, sıhhatli, uyanık olan bekçi Hızırın mıntakasından kuş uçmağa imkân görülemiyor.

Bir gün tüccar ve acentacı Mustafa Bozkurd çekmecesinden eksik para çıktığını görüyor ve bir mana veremiyor. İkinci gün bir kaç lira daha eksik görünce: «Belki yevmiyeye geçmeden bir yere verdik» diye düşünüyor. İki gün sonra 25 lira noksan olduğunu görüyor ve vaziyeti kardeşi Sabriye anlatıyor. Sabri: «Ben para almadım» diyor. Fakat ne açılan duvar, kapı ve ne de kırılan kasa ve çekmece olmadığından iki kardeş arasındaki şüphe devam ediyor. Ve hiç kimseye birşey söylemiyorlar. Yanında tüccar Salim Kulanın yazıhanesinde de aynı şüphe devam etmektedir ve fasıla ile kasadan 350 lira alındığı için Hacı Serçe denilmekle maruf baba ile oğulları İbrahim ve Salim arasında ortadan kaybolan bu paradan dolayı müthiş şüpheler husule geliyor. Hatta bir gün babaları: «Tavanı muayene ettim. Kendime birşey yapacağım, dıyor ve mutlak bu paralar fasıla ile üçümüzden birimiz tarafından aşırılmıştır» diyor. Karşıda lokantacı Mehmed usta mütemadiyen çırak değiştiriyor. Zira her gece çekmecesi anahtarla açılıyor, paralar alınıyor ve gene eski hale getiriliyor. Daha ötede Hakkı Alperin çekmecesini ziyaret eden ve iz bırakmadan savuşan görünmez adamın kim olduğuna mana verilemiyor. Aynı meharetle Şifa eczanesinin bir saat kadar hassas olan çekmecesi de yoklanıyor. Bakkal Abidin zengin mağazasından günlük ihtiyaclar gece ve iz bırakılmadan temin ediliyor. Ve hulâsa bütün İsmetpaşa caddesinin şık ve zengince ticarethaneleri görünmiyen cinler, periler tarafından soyuluyor.

Bir gün Hakkı Alper Mustafa Bozkurta giderek başına gelen bu esrarengiz işi anlatıyor ve gece dükkânda beklediği ve bekçi de dikkat kesildiği halde ortada bir hırsız mevcud olmadığını söyleyor. Düşünüyorlar, gece saat on birden sonra tarassud ve kontrola karar veriyorlar. En münasib yer olarak dişçi Pertevin balkonunu intihab ediyorlar. Gece saat on birden sonra ve arka kapıdan geçerek pusuya giriyorlar. Tam yarımda bekçi Hızırın düdük çalarak etrafı kontrol ettiğini ve köşeye kadar gidip her tarafa göz gezdirdiğini ve müteakıben Hakkı Alperin dükkânı kapısına gelerek anahtarı yoklar gibi yaptıktan sonra kapının açıldığını ve içeriye girdiğini görüyor ve birbirlerine bakarak Hakkı Alperle Sabri Bozkurd hayret içinde kalıyorlar. Tereddüd uzun sürmüyor, derhal iniyorlar ve dükkânın kapısını tutarak düdük öttürüyor ve imdad istiyorlar. Biraz sonra bekçiler ve polis devriyesi geliyor ve bekçi Hızırı cürmü meşhud halinde yakalıyorlar. Bekçi hepsini itiraf ediyor ve kendi imalâtından olan deste halindeki kapı ve kasa anahtarlarını kırmızı biber çuvalının içinden çıkarıyorlar.

Bekçi bu üstadane hırsızlığı sayesinde bir tek anahtar icad etmiştir ki bütün bir caddenin tekmil kapılarını açabilmektedir. Bütün bir caddeyi işgal eden ticarethanelere çöken şüphe ve esrar bulutları birden dağılıyor ve iz bırakmadan çalınan paraların iki bin lirayı mütecaviz olduğu neticesine varılıyor. Bekçinin üzerinde hususî bir de hesabı cari defteri çıkmıştır. Yüz lira falana ve 150 lira filâna diye borc verdiği yüzlerce liranın hesabını muhtevi bu defter suç delilleri bakımından bir hayli işe yaramıştır. Yakalanmazdan evvel sekiz bin lira değerinde bir eve talib olmuştur. Karısı yüksek maaşlı bir memur eşi kadar şık ve ziynetlidir.

Polisi yormadan Lüpen'in üstadını yakalayan gencler çok takdir edildiler ve derhal yakalanan bekçi adliyeye teslim edildi. Bazı tevillere sapmak istediyse de fayda vermedi. General Alpdoğan bu kadar mahir bir hırsızın nasıl bekci tayin edildiğini ve kontrol edilmediğini dikkatle tetkik etmektedir.

Mezarlıkta kumar oynıyanlar

Bursa (Hususî) — Yeşilden Ali, İncirliden Feyzi, Feyzullahpaşa mahallesinden Yunus, aynı mahalleden Semseddin Salih isminde dört kişinin, Emirsultan mezarlığında kumar oynadıklarını haber alan zabıta mezarlığı kumarhane yapan bu dört kişiyi cürüm üstünde yakalayarak Adliyeye vermiştir. Bunlardan Yunus, kendisinin serbest bırakılması için ayrıca zabıtaya bir lira rüşvet teklif etmiştir. Bu suçtan da ayrıca zabıt tutulmuştur.

Bursa tütünleri tamamen satıldı

Bursa (Hususî) — Bursa tütüleri tamamen satılmış ve Avrupaya sevkedilmiştir. Bursada stok tütün kalmamıştır. Alâkadarların verdikleri malûmata göre, bu seneki mubayaat, mülhakat da dahil olduğu halde Vilâyet tütüncülerine bir buçuk milyon lira kazandırmıştır.

SPOR

Su sporları programı hazırlan[dı]

İstanbul su sporları ajanlığı bu m[evsim] yapılacak yelken, yüzme, atl[ama,] sutopu ve kürek müsabakaları için [bir] program hazırlamıştır. Yüzme müsa[ba]kaları, Büyükdere havuzunda yap[ıla]cak, müsabakalara talebeler de m[ek]tebleri namına iştirak edebilecekler[dir.] Birinci teşvik yüzme müsabakası 23 [ha]ziranda, Istanbul yüzme şampiyonası 7 ve 14 temmuzda yapılacaktır. Tür[kiy]e yüzme müsabakaları da 28 temm[uz]da Ankarada yapılacaktır. Bu sene[den] itibaren de atlama müsbakalarını [...] zananlara puvan verilecektir. Kü[rek] müsabakalarına 23 temmuzda başla[n]cak ve bütün yarışlar her sene old[u]ğu gibi Yenikapıda yapılacaktır.

Yeni tenis ve Dağcılık kulü[bü] teşkilâta alındı

Dağcılık, yürüyücülük ve kış sporl[arı] namile faaliyette bulunan Taksim Da[ğ]cılık kulübü «Tenis ve Dağcılık» kul[ü]bü namile yeniden tesis edilerek B[e]den Terbiyesi teşkilâtına dahil olmu[ş]tur. Dağcılık kulübünün Sürpagob[da] yaptırdığı tenis kortları bu bir haf[ta] zarfında ikmal edilecek ve kulübü[n] yeni binası da iki ay sonra bitmiş ol[a]caktır.

Ankaranın futbol antrenörü memleketine döndü

İki senedenberi Ankara futbolcuları[n]ı çalıştırmakta olan Viyanalı antrenö[r] Her Linder'in kunturatı yenilenmedi[ği] için dün Viyanaya dönmüştür.

Merhum Şeref için yapılaca[k] merasim

Beşiktaş kulübü müessislerinden merhum Şeref için bu gün saat iki buçukta Yahyaefendi dergâhında bir ihtifal yapılacaktır.

Alemdar Spor kulübünün kongresi

Alemdar spor kulübü 20 haziran perşembe günü saat 20 de fevkalâde bir kongre yapacaktır. Bütün azanın bu toplantıda bulunması kulüb idare heyeti tarafından rica edilmektedir.

Bu hafta yapılacak güreşler

Pazar günü Tahtakale Lâle bahçesinde iddialı pehlivan güreşleri yapılacaktır. Yapılan programa göre, Çatalcalı Receb Silivrili Musa ile, Adalı Mehmed Manisalı Mehmedle, Malatyalı İbrahim Kumkapılı Hüseyinle, Ali Ahmed Pomak Mustafa ile karşılaşacaklardır. Güreşlere bilhassa ehemmiyet verilmektedir.

Acar İdmanın kongresi

Bursa (Hususî) — Acar idman yurdu kulübünün yıllık kongresi yapılmıştır. Yeni idare heyetine tütün tüccarı Fazıl Erman, Kız Muallim mektebi riyaziye muallimi Cemal, muallim Faik Yetenel, eksper Osman Demirel, Terzioğlu Hayri seçilmişlerdir.

Bursada atletizm müsabakaları

Bursa (Hususî) — Bu hafta Atatürk stadyomunda Atletizm teşvik müsabakalarile bisiklet müsabakası yapılmıştır. Atletizmde 100 metreyi Ziya Özge, 400 metreyi Nihad Aksan, 1500 metreyi Osman ve 100 metre engelli koşuyu Ziya Özge birincilikle bitirmişlerdir. Uzun atlamada Kemal, cirid atmada Hamdi Pehlivan, 4 x 100 bayrak yarışında Acar idman takımı birincilik kazanmışlardır. Üçadımda Mustafa Alkılıc birinci olmuştur. Bisiklet müsabakasında da Hikmet Altıntaş birinci, Hasan Kurtmakas ikinci, Hüsameddin üçüncü olmuşlardır.

Kongre

19 haziran 1940 çarşamba günü saat 20,30 da fevkalâde umumî kongreye bütün azaların mezkûr gün ve saatte kulübü teşrifleri ilân olunur.

***

Eyüb idman yuvasından:

Yuvamızın senelik kongresi 28 haziran 940 cuma günü saat 20,30 da Eyüb Halkevi salonunda icra edileceği ilân olunur.

Bisiklet müsabakaları

1 — Bölge birincilik müsabakası 16/6/940 tarihine müsadif pazar günü sabahı 120 kilometre üzerinden yapılacaktır.

2 — Yarışa tam saat 8 de başlanacaktır.

3 — Yarış yolu Topkapı - Silivri yoludur.

4 — Bu yarışa iştirak edecek olan bisikletçilerin muayyen zamandan evvel hazırlanmış oldukları halde koşu yerinde hazır bulunmaları ve isimlerini hakem heyetine kaydettirmeleri lâzımdır.

Vehib Paşanın cenazesi kaldırıldı

Vefatını yazdığımız eski ordu kumandanlarından Vehib Paşanın cenazesi dün defnedilmiş, cenazede merhumun silâh arkadaşları ve akrabaları hazır bulunmuşlardır.

AŞK ve MACERA ROMANI

No. 75

İLK ve SON

YAZAN:
ESAD MAHMUD KARAKURD

— Fakat hastayı böyle muhtelif şekil ve vasıtalarla daha uzun müddet oyalamak, ümide düşürmek kat'iyyen doğru değildir. Sonra maazallah, vaziyetin içyüzünü birdenbire öğrenince, âkıbeti meçhul, korkunc bir netice ile karşılaşmak felâketine maruz kalabiliriz!.. Binaenaleyh bir lisanı münasible..

Doktor sözünü bitiremiyor. Mecdinin o sırada, bir hastabakıcının kolunda, muayene odasından çıktığını görüyoruz. Saçları karışmış, alnı terlemiş, iri siyah gözleri karşıda bir noktaya dikilmiş; ayaklarını yere sürüyerek ağır ağır geliyor...

Kapıdan çıkar çıkmaz ellerini ileriye doğru uzatıyor.

— Neclâ.. Neclâ!. Neredesin?...

Neclâ, harab vücudünü ayaklarının üzerinde tutabilmek için, sırtını duvarlara dayıyor...

— Buradayım Mecdi Bey!

Gözlerinin yaşını silerek ona doğru yürüyor. Ellerinden tutuyor.

— Gelin, şöyle gelin!...

Yürüyorlar...

Onu koltuğun üstüne oturtuyor. O sırada doktorlar da birer birer odadan çıkıyorlar. Mecdi kendini koltuğun içine çekiyor, mendilile alnını, dudakların üstünü, şakaklarını siliyor. Sonra hafif bir sesle:

— Neclâ; yanımdan ayrılma diyor....

— Yanınızdayım Mecdi Bey, ayrılmıyorum!...

— Doktorlarla görüştün mü Neclâ?

— Hayır, daha görüşmedim!...

— Heyecandan kalbim yırtılacak gibi oluyor.

— Sakin olmağa çalışın Mecdi Bey!

— Acaba gözlerimi bir ameliyatla açmak...

O sırada uzun boylu, sarı saçlı, zayıf adam yanlarına yaklaşıyor ve:

— Mecdi Bey diye seslenerek sözünü kesiyor...

— Siz misiniz doktor?

— Evet Mecdi Bey, benim!...

Mecdi o zaman büyük bir heyecan ve telâşla başını kaldırarak:

— Ne oldu, karar verdiniz mi, gözlerime ameliyat yapacak mısınız doktor diyor,...

— Şimdilik ameliyat yapılmamasını daha muvafık bulduk Mecdi Bey!

Mecdi birdenbire sararıyor. Dudakları titreyor. Yalnız:

— Ya diyor, öyle mi?

Başının gayriihtiyarî koltuğun kenarına doğru düştüğünü görüyoruz...

— Bana bir yudum su verin!...

Getiriyorlar. İçiyor. Yeniden bir daka konuşmadan, gözleri sabit bir bakışla tavanda bir noktaya takılı öyle duruyor... Sonra ellerile koltuğun kenarlarını tutarak doğruluyor. Başını kaldırıyor. İnsana dehşet veren bir soğukkanlılık ve metanetle:

— Demek göremiyeceğim doktor, gözlerim ebediyen açılamıyacak öyle mi?

— Vallahi Mecdi Bey...

Doktorun sözünü kesiyor.

— Kâfi diyor; ne demek istediğinizi anlayorum. Teşekkür ederim.

— Emin olun Mecdi Bey, elimizden gelen her şeyi yapmağa...

— Hazırsınız!... Fakat ne yazık ki yapacağınız şey, ölen, kapanan gözlerime hayat ve ışık veremiyecek değil mi?... Beni sonsuz bir gecenin karanlıkların dan kurtaramıyorsunuz!...

— Allahtan ümid kesilmez Mecdi Bey!

— Allah!...

Yüzünü buruşturuyor, dudakları büzülüyor. Kelimenin iri iri hecelerine basarak, aynı sesi tekrarlayor...

— Allah!...

Cümleye devam etmek istemiyor...

— Demek gözlerimin açılması için, Allaha yalvarmaktan başka çare kalmadı?...

Birdenbire öyle lâkayd, öyle soğukkanlı bir lisan ve sesle konuşmağa başlayor ki, insan gayriihtiyarî içinde bir ürperme, korku hissediyor...

Sanki hiç bir şey olmamış gibi omuzlarını şöyle yukarı doğru kaldırıveriyor.

— Peki doktor, teşekkür ederim diyor...

— Fakat müsaade edin izah edeyim.

— Hiç bir şeye lüzum yok. İzah etmek isteyeceğiniz şeyin ne olacağını, ne olması ihtimali bulunduğunu biliyor ve anlayorum!...

Koltuktan kalkıyor. Kolunu yana doğru uzatarak, bir köşede ağzına mendilini tıkamış sessiz sessiz ağlayan Neclâyı arayor.

— Neclâ neredesin diyor, beni götür artık!...

Herkes susuyor. Herkes titreyor. Kimse bir tek kelime, bir tek söz söylemeğe bile cesaret edemiyor... Bir koluna Neclâ, bir koluna da hastabakıcı giriyor. Yürümeğe başlayorlar...

Kapı kapanıyor...

***

Ertesi gün...

Çiftlik...

Bulutlu, karanlık bir hava...

Saat, sabahın sekizi!...

Mecdi ile annesi odada oturuyorlar... Mecdi başını tarlaya bakan pencerenin kanadlarından birinin üstüne koymuş öyle duruyor...

— Oğlum, mademki kahvaltı etmek istemiyorsun bir bardak çay iç bari!...

Cevab bile vermiyor. Gözleri karşıdaki söğüd ağacının çıplak dallarında bir noktaya takılı... Kımıldamıyor...

— Sana söylüyorum Mecdi, bir bardak çay içmez misin yavrum?

— Canım istemiyor anne!

— Biraz dışarı çıkalım mı?

— Halim yok. Gece hiç uyumadım.

— Hava serin, pencerenin önünde üşümiyesin sakın!

Kısa, kesik cevablar vermeğe devam ediyor. Yüzü sapsarı, konuşmak istemediği o kadar belli ki!...

— Üzerime pardösümü koyuver!...

İhtiyar kadın, Mecdinin dışarıdan pardösüsünü getirerek omuzlarına bırakıyor.

— Acaba şöyle biraz uzansan uyuyamaz mısın oğlum?

— Uyumak istemiyorum anne!

— Bir yerin filân ağırımıyor ya?

— Hayır.

İhtiyar kadın, sağ taraftaki koltuklardan birinin üstüne oturuyor.

Kirpiklerinin ucunda kocaman gözyaşı damlalarının parladığını görüyoruz.

Susuyor. Ses çıkarmıyor artık.. Konuşmadan, bir tek kelime söylemeden, hatta en küçük bir kımıldama, hareket bile yapmadan öyle duruyorlar...

[Arkası var]

RADYO

Bu günkü program

TÜRKİYE RADYODİFÜZYON POSTALARI

Türkiye Radyosu:

Dalga uzunluğu:

1648 m. 182 Kc/s. 120 Kw.

Ankara Radyosu T. A. P.:

31,70 m. 9465 Kc/s. 20 Kw.

12,30 Program ve memleket saat ayarı, 13,35 Ajans ve meteoroloji haberleri, 13,50 Müzik. Çalanlar: Cevdet Çağla, Fahri Kopuz, Zühtü Bardakoğlu, Hayri Tümer. Okuyan: Radife Erten, 14,15 Halk türküleri: Aziz Şenses ve Sarı Receb, 14,30 Müzik: Riyaseticumhur bandosu (Şef: İhsan Künçer), 15,15/15,30 Müzik: Cazband (Pl.), 18,00 Program ve memleket saat ayarı, 18,05 Müzik: Hafif müzik (Pl.), 18,30 Müzik: Radyo caz orkestrası (Şef: İbrahim Özgür), 19,00 Konuşma. 19,15 Müzik. Çalanlar: Cevdet Çağla, Fahri Kopuz, Zühtü Bardakoğlu, Basri Üfler, 1 — Okuyan: Azize Tözem, 2 — Okuyan: Mahmud Karındaş, 19,45 Memleket saat ayarı, Ajans ve meteoroloji haberleri, 20,00 Müzik. Çalanlar: Cevdet Çağla, Fahri Kopuz, Basri Üfler, Zühtü Bardakoğlu, Okuyan: Radife Erten, 20,20 Müzik: Halk türküleri: Ahmed Gürses, 20,30 Konuşma: (Günün meseleleri), 20,50 Müzik: Koşma, divan ve semailer, Çalanlar: Cevdet Çağla, Basri Üfler, Zühtü Bardakoğlu, Fahri Kopuz. Okuyan: Mustafa Çağlar, 21,20 Müzik: Küçük orkestra (Şef: Necib Aşkın) 22,20 Serbest saat, 22,30 Memleket saat ayarı, Ajans haberleri, ziraat, esham - tahvilât, kambiyo - nukud borsası (fiat). 22,50 Konuşma: (Ecnebi dillerde - Yalnız kısa dalga postasile), 22,50 Müzik: Cazband (Pl.), (Saat 23,20 ye kadar yalnız uzun dalga ile), 23,25/23,30 Yarınki program ve kapanış.

Cevdet Kerim İncedayı konferans verecek

Cumhuriyet Halk Partisi umumî idare heyeti azasından Sinob meb'usu Cevdet Kerim İncedayı 17 haziran 1940 pazartesi günü saat 18 de İstanbul Üniversite konferans salonunda bir konferas verecektir. Herkes gelebilir.

Günün Bulmacası

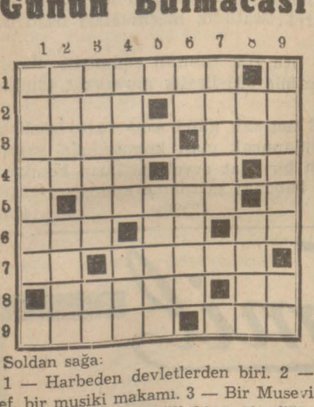

Soldan sağa:

1 — Harbeden devletlerden biri. 2 — Şef, bir musiki makamı. 3 — Bir Musevi ismi, birinci. 4 — Şakuli, bir şeyin diğer bir madde üzerinde bıraktığı tesir. 5 — Marangozun aletlerinden. 6 — Bir çeşid musikişinas, bir emir, fiatın kısaltılmışı. 7 — Bir edat, hareketleri cilveli. 8 — Tartma, Ermenilerin çok kullandıkları bir tâbir. 9 — Bayan, aynalarda bulunur.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Bir kavim. 2 — Alçak, şifa ilâcı. 3 — Misisipinin kollarından, bir edatın tersi. 4 — Bir çeşid yemek, cefa. 5 — Eski bir şairimiz. 6 — Bir emir, jimnastik. 7 — Süslü tavan lâmbası. 8 — Vitâyet, bir cins kab. 9 — Meşrubatlı, dişi değil.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	A	K	D	E	N	İ	Z	■	M
2	S	A	A	T	■	S	A	V	A
3	R	İ	Y	A	Z	İ	Y	E	■
4	İ	L	A	M	■	M	İ	R	İ
5	L	■	N	İ	Y	A	B	E	T
6	İ	M	A	N	■	L	E	V	İ
7	K	A	N	■	H	A	R	■	B
8	■	K	■	P	A	N	A	M	A
9	P	İ	L	İ	Ç	■	T	E	R

Ankara Borsası 14/6/940

		Açılış	Kapanış
Londra	1 Sterlin	5.24	
Nevyork	100 Dolar	145.—	
Paris	100 Frank	2.9675	
Milano	100 Liret	7.2275	
Cenevre	100 İsv. Fr.	29.2725	
Amster.	100 Florin	—	
Berlin	100 Rayişm	—	
Brüksel	100 Belga	2.96875	
Atina	100 Drahmi	0.9975	
Sofya	100 Leva	1.7350	
Prag	100 Çek K.	—	
Madrid	100 Peçeta	13.10	
Varşova	100 Zloti	—	
Budap.	100 Pengö	25.7250	
Bükreş	100 Ley	0.625	
Belgrad	100 Dinar	3.36	
Yokoha.	100 Yen	34.8075	
Stokho.	100 İsveç K.	31.005	
Moskova	100 Ruble	—	

ESHAM ve TAHVİLÂT

Ergani		19.—
Sıvas - Erzurum 5, 6		19.35
1938 % 5 Hazine T.		48.25

Takas primleri

Takas nevileri	İthalât	İhracat hazır	İhracat alivre
Enterşanjabl	51	45	44
İngiliz	51	40	39
Belçika	51	40	39
Holanda	51	40	39
İsveç	51	47	46
Fransa	51	40	39
İsviçre	51	40	39

Hazır fiat için ihracatın filen yapılmış olduğunu tevsik eden vesaikin ibrazı şarttır. İhracat primleri %100 kıymet üzerinden hesab edilmiştir.

BEYLERBEYİ Tiyatrosunda
Raşid Rıza Tiyatrosu
HALİDE PİŞKİN beraber
BU AKŞAM
YUMURCAK (Vodvil 3 perde)
Yarın akşam : Gedikpaşada : AZAK'da

Bugün SÜMER Sinemasında
Güzel sevimli İspanyol yıldızı imperio Argentina'nın en güzel temsili
AYŞE Tamamen Sözlü ve Şarkılı ispanyolca Kopyası
ve İstanbulda ilk defa Fransızca Sözlü
BATAKHANE KIZI
RAYMOND MILLAND ve SALLY EILERS tarafından
Bugün saat 1 ve 2,30 da tenzilâtlı matineler

TEŞEKKÜR

Kıymetli zevcim, sevgili babamız ve kardeşimiz Kırşehir meb'usu Dr. Yusuf Ziya Somerin cenaze merasiminde bulunmak, telgrafla ve bizzat kederimizi paylaşmak lûtfunda bulunan kıymetli arkadaşları ve dostlarımıza kalbî teşekkür ve saygılarımızın iblâğına muhterem gazetenizin delâletini rica ederim.

Merhum Dr. Yusuf Somer ailesi namına Mevhibe Somer

DOĞUM

Son Posta refikimizin tahrir erkânından muharrir Ragıb Şevki Yeşimin dün sabah bir kızı dünyaya gelmiş ve Filiz tesmiye edilmiştir. Yavruya uzun ömürler diler, genc ebeveynini tebrik ederiz.

NİŞAN

Sabık İstanbul Müftiliği Mümeyyizi B. Emin Özen kızı Nihal Özenle, Diyanet İşleri reisi B. Rifat Börekçi oğlu Ziya Börekçinin, kalabalık ve samimî aile dostlarının iştirakile nişanları yapılmıştır. Tarafeyne saadetler dileriz.

Bütün Üsküdar halkının sabırsızlıkla beklediği,

DOĞANCILAR AY PARK Sineması açılıyor.

Zayi Hisse Senedleri

Eflâni nahiyesinin Akveren köyünden müteveffa Hacı Nebi oğlu Hasandan tevarüs suretile müntekil ve mumaileyh namına muharrer İstanbul Mavnacılar Tahmil ve Tahliye T. A. şirketinin 2892 ilâ 2903 numaralı ve beheri yirmi beşer liralık 12 aded ve ceman 300 lira kıymetindeki hisse senedleri zayi olduğundan ve muktazi muamele yapılmış olduğundan hükmü olmıyacağını ilân ederim.

Müteveffa Hasan eşi Fatma Arslan

TOZLU
Halılarınız
Yıkanır, tertemiz olur.
Halıcılık Türk Limited Şirketi
İstanbul, 4 üncü Vakıf han No. 58
Telefon: 23967

Kıymetli Bir Mülk Almak İsteyenlerin Nazarı Dikkatine

Istanbul Sultanhamam Hobyar mahallesinin Âşirefendi kütüphanesi sokağında 30, 32, 34 kapı numaralı Küçük Ticaret hanı (Selânik Bankası denmekle maruf) 940/20 dosya numarasile ve izalei şüyu suretile temmuz ayının üçüncü çarşamba günü saat 14 ten 16 ya kadar elyevm Sultanahmedde Tapu dairesinin alt katında bulunan Birinci Sulh Hukuk Hâkimliği tarafından satılacaktır.

Han, 339 metre murabbaı üzerine mebni ardiye ve mağazaları havi ve dört katlıdır. Arzu edenlerin müzayede günü mahallinde bulunmaları.

Nafıa Vekâletinden:

Eksiltmeye konulan iş :

1 — Manisada Kum çayının bir tahliye yatağı ile Marmara gölüne akıtılması ameliyatının keşif bedeli (145,565) lira (66) kuruştur.

2 — Eksiltme 28/6/940 tarihine rastlıyan cuma günü saat 15 te Nafıa Vekâleti Su İşleri Reisliği Su Eksiltme Komisyonu odasında kapalı zarf usulile yapılacaktır.

3 — İstekliler eksiltme şartnamesi, mukavele projesi, bayındırlık işleri genel şartnamesi, fenni şartname ve projeleri (7) lira (28) kuruş mukabilinde Su İşleri Reisliğinden alabilirler.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin (8,528) lira (28) kuruşluk muvakkat teminat vermesi ve eksiltmenin yapılacağı günden en az sekiz gün evvel ellerinde bulunan vesikalarla birlikte bir dilekçe ile Nafıa Vekâletine müracaat ederek bu işe mahsus olmak üzere vesika almaları ve bu vesikayı ibraz etmeleri şarttır.

Bu müddet içinde vesika talebinde bulunmayanlar eksiltmeye iştirak edemezler.

5 — İsteklilerin teklif mektublarını ikinci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Su İşleri Reisliğine makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. Postada olan gecikmeler kabul edilmez. «2628» (4601)

KIZILAY CEMİYETİ
Umumî Merkezinden :
Cemiyetimiz harb, kıtlık, muhaceret ve emsali ahvalde zuhur eden hastalıklarla yapılacak mücadelede ve bilhassa seferberlik esnasında hastanelerde Kızılay esas hemşirelerine yardımcı sıfatile çalışmak üzere İstanbulda Aksarayda kâin:
Kızılay Hastabakıcı Hemşireler Mektebi
dahilinde
GÖNÜLLÜ HASTABAKICI
yetiştirmek için 1 temmuz 940 tan itibaren dördüncü kurs açılacaktır. Meccanî olan bu kursa aşağıda yazılı şartları haiz olanlar alınır :
1 — 20 ilâ 45 yaş arasında bulunmak.
2 — En az ilk mekteb tahsili görmüş olmak.
Kaydolunmak ve dersler hakkında malûmat almak isteyenler yukarıda adresi yazılı mektebimize müracaat etmelidir.
Şefik ruhlu, hayırperver hemşirelerimizin bu insanî işe hevesle koşacaklarına kaniiz.

TASHİH — 13/6/940 tarihli sayımızda çıkan ve (DENİZCİLERE İLÂN) serlevhasını taşıyan ilânın ilk satırında (Münakalât Vekâleti İstanbul Mıntaka Liman Riyaseti) denecek yerde (Münakalât Vekâleti Deniz Ticaret Müdürlüğü) denmiş olduğundan tashih olunur. (4947)

İstanbul Vakıflar Direktörlüğü ilânları

Cinsi	Miktarı	Muhammen bedeli		İlk teminat
Pırasa	5500 kilo	4 kuruş	)	
Lahana	5500 »	4 »	50 S.)	
Ispanak	4000 »	5 »	)	
Kök kereviz	2000 »	6 »	)	
Havuç	750 »	5 »	)	
Taze bakla	1500 »	8 »	)	
» Kabak	7000 »	7 »	)	
» Bamya	600 »	15 »	)	285 Lira 90 K.
» Fasulya	6000 »	14 »	)	
Semizotu	1500 »	5 »	)	
Dolmalık biber	500 »	12 »	)	
Sivri biber	300 »	6 »	)	
Domates	3000 »	7 »	)	
Enginar	300 aded	7 »	)	
Karnabahar	100 »	13 »	)	
Patlıcan	35000 »	3 »	)	

Gureba hastanesine 940 senesi için lüzumu olan yukarıda cins ve miktarları yazılı sebzeler açık eksiltmeye konulmuştur. İhalesi 1/7/940 pazartesi günü saat on beşte İstanbul Vakıflar Başmüdürlüğü binasında toplanan Komisyonda yapılacaktır. Şartnamesi hergün Levazım kaleminde görülür. (4921)

KANZUK MEYVA TUZU
HER YEMEKTEN SONRA KULLANINIZ SİHHATINIZI KAZANIRSINIZ.
İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
İSTANBUL BEYOĞLU.

Açık Arttırma ile satış

1940 haziranın 16 ncı pazar günü sabah saat 10 da Osmanbeyde, Halâskâr Gazi caddesinde 194 numaralı Posta Palas apartımanının 6 numaralı dairesinde mevcud eşyalar açık arttırma ile satılacaktır.

Som meşeden mamul büfe ve dresuvar, masif cevizden mamul 2 tahtalı yemek masası, yemek oda sandalyeleri marokenli, som cevizden mamul diğer 1 büfe, bir kanape 2 koltuktan mürekkeb deri takım, gene 3 parçadan mürekkeb kanape takımı, elektrikli avizeler, tek aynalı 2 aded gardrop ve lâvamanolar, aynalı konsollar, beyaz lâke demir karyola maasomye, divan sedirler, güzel bir kitab etajeri, kübik orta masası, Singer dikiş makinesi, eski biçim buz dolabı, vazo, jardinier ve yemişlikler, hayli çatal, bıçak, tabak ve bardaklar, gayet güzel Nestor Marten markalı 4 köşe demir kalorifer, üstü somaki taşlı müdevver masalar ve sair hayli ev eşyaları. Anadolu ve Acem halıları.

Zayi — Vefa orta kısmından 931 - 932 senesinde aldığım şehadetnameyi kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Çemberlitaş İmaret sokak 10 numarada Şükrü oğlu Vehbi

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden:

1 — Vaniköyde kurulacak bir aded muhavvile merkezi binasının inşası kapalı mektubla fiat istemek suretile eksiltmeye konmuştur.

2 — Bu işe aid şartnameler İdarenin Levazım Müdürlüğünden parasız tedarik edilebilir.

3 — Eksiltme 28/6/940 cuma günü saat 11 de Metro han binasının 5 inci katında toplanacak olan Arttırma ve Eksiltme Komisyonunda yapılacaktır.

4 — Muvakkat teminat 1861 liradır.

5 — Teklif mektublarının şartnamedeki tarifat dairesinde hazırlanarak ihalenin icra kılınacağı saate kadar 4 üncü kattaki Komisyon Kâtibliğine imza mukabilinde verilmiş olması lâzımdır. (4870)

KIZILAY CEMİYETİ
Umumî Merkezinden :
1000 takım fanila don ve gömlek
17500 aded peçete
2500 aded alüminyom bardak
2000 aded matra bardak ve askı kayışı
Yukarıda cins ve miktarları yazılı dört kalem eşya münakasa suretile mübayaa edilecektir.
Nümune ve şartnamelerini görmek için talib'erin her gün Yenipostane civarında Kızılay satış deposu direktörlüğüne müracaat arı ilân olunur.
Fanila don ve gömleklerle peçetelerin iha'esi 18/6/940 salı günü saat 10:da matara ve bardakların ihalesi ise 19/6/940 çarşamba günü saat 10 da icra edilecektir.

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâleti Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi Satınalma komisyonundan:

1 — Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi hayvanlarının 160000 kilo kuru ot ihtiyacı kapalı zarf usulile 15/6/940 tarihinden itibaren eksiltmeye konulmuştur.

2 — Tahmin edilen bedel 8800 lira, muvakkat teminat 660 liradır.

3 — Şartname Ankarada Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi Satınalma Komisyonundan parasız alınır.

4 — Eksiltme 27/6/940 perşembe günü saat 11 de Müessesede mütesekkil Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

5 — Teklif mektubları muayyen günde saat 10 a kadar Komisyona verilmiş olmalıdır. Mektublar mühür mumile mühürlü olacaktır.

6 — Muvakkat teminat mukabili nakit ve nakit mahiyetindeki evrakın Maliye Vekâleti Merkez Muhasebeciliği veznesine yatırılması için talîblerin daha evvel Komisyona müracaatle birer irsaliye almaları lâzımdır. «2860» (4892)

İstanbul Belediyesi ilânları

İstanbul, Beyoğlu ve Üsküdar Sari Hastalıklar mücadele merkezleri için lüzumu olan 11 kalem ecza, 2490 numaralı kanunun 46 ncı maddesinin L fıkrasına tevfikan pazarlıkla satın alınacaktır. Tahmin bedeli 2891 lira 50 kuruş ve teminatı 433 lira 73 kuruştur. Şartname Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülecektir. İhale 18/6/940 salı günü saat 14 te Daimi Encümende yapılacaktır. Taliblerin teminat makbuz veya mektubları ve 940 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte daimi Encümende bulunmaları. (4957)

Kırkağaç Belediyesinden:

Belediye elektrik santralının 940 mali yılı ihtiyacı için aşağıda miktar ve tahmini bedelleri yazılı linyit maden kömürü, silindir yağı, makine yağı, tuz ve üstüpi on beş gün müddetle açık eksiltmeye konmuştur.

İhalesi 1/7/940 pazartesi günü saat 15 te Belediye Encümeninde yapılacaktır.

İğreti teminat mezkûr mevaddın aşağıda cinsleri hizalarında yazılı tahmini bedelleri üzerinden % 7,5 dur.

Şartlarını vesair hususatını öğrenmek isteyenler hergün Belediyeye müracaatle öğrenebilirler.

Talib olanların ihale gününde Belediye dairesinde hazır bulunmaları ilân olunur. (4919)

Cinsi	Miktarı	Tahmini Fi.	Tutarı	% 7,5 teminatı
Parça linyit kömürü	200 ton	700	1400,00	105,00
Silindir yağı	600 kilo	45	270,00	20,25
Makine yağı	1200 »	32	384,00	28,80
Tuz	2000 »	5	100,00	7,50
Üstüpi	50 »	60	30,00	2,25

İKTISADÎ YÜRÜYÜŞ
FEVKALÂDE SAYISI BUGÜN ÇIKTI
İÇİNDEKİLER:

Kooperatifçilik	Muhiddin Birgen	Ticarî bilânço - Malî bilânço	Osman Fikret
Harb ve iktısad	Hüseyin Cahid Yalçın	Yeni alınan ziraat makineleri	Aslan Tufan
Harb ve borsalar	Prof. Şükrü Bâban	Kontrolör ve murakıb	İsmet Alkan
Fiat murakabesi	Prof. Hazım Atıf Kuyucak	Yeni vergi ve resimler	Tevfik S. Alanay
Tüccar birliklerinin hukukî mahiyeti	Prof. Hirş	Şirketi Hayriye - Hasköy fabrikası	Selim Cavid
Devlet iktısadi işletmeleri	Prof. Muhlis Ete	Bir bilânçonun tetkiki	Safettin Pınar
Turizmde otel, lokanta	Dr. Vedad Nedim Tör	Esnaf cemiyetleri	Kâzım Yorulmaz
Hukukî zaviyeden kliring	Namık Zeki Aral	Küçük baş hayvan derileri	M. Faik Üstar
Meslekî ahlâk	Raufî Manyas	Fransa, Rusya ve Balkanlardan akisler	Virgül
Kooperatif ihtiyarî olmalıdır	Samed Ağaoğlu	Ticarî mektublar	Muhasib
Köyde san'at	Nusret Köymen	Bundan başka: On beş günlük piyasa, esnaf sahifesi, hayat pahalılığı, mali haberler ve «İktısadî Yürüyüş» yazı ailesi..	
Ticaret ataşeleri	Server Somuncuoğlu		

Birinci cildini bitirip ikinci cilde başlıyan İktısadî Yürüyüş 36 sahifelik fevkalâde bir nüsha neşretmiştir. Günün en mühim ve aktüel iktısadî meseleleri, en kudretli kalemlere yazdırılmıştır. Yıllık abone olmak isteyenler 5 lira gönderdikleri takdirde birinci sayıdan itibaren kendilerine bütün sayılar gönderilir. Adres: İstanbul Ankara caddesi numara 149, Posta kutusu 656.

Her akşam
İstanbulun merkezi olan
TEPEBAŞI BELEDİYE Bahçesinde
•SAFİYE•
Çok kıymetli san'atkârların iştirakile
18 kişilik saz heyeti
Millî oyunlar ve varyete numaraları

Her akşam : Harbiyede

BELVÜ Bahçesinde
Türkiye Ses Kraliçesi
HAMİYET YÜCESES
Bestekâr SALAHADDİN PINAR ve arkadaşları
Ayrıca: İstanbulda ilk defa o'arak Mısır, Suriye ve Pariste büyük şöhret kazanmış
Rakkase SELMA SUAD
Hakikî Arab rakslarını sahnemizde gösterecektir.

M. M. V. Satınalma Komisyonundan:

İcabında seyyar bir hale geçecek tarzda kliring veya takas usulile 5 : 6 beygir takatinde müstakil tablolu, Türkiyede mevcud muhtelif şehir cereyanlarına göre ayar edilebilen neviden 50 : 75 aded ve benzin motörile mücehhez neviden 50 : 75 aded Elektro motör dinamo grupu alınacaktır. Talib olanların mufassal şartnamelerile beraber mufassal tekliflerini 30 haziran 940 tarihine kadar Ankarada M. M. Vekâleti Harbiye dairesine vermeleri. «60» (4938)

Kadıköy Vakıflar Direktörlüğü ilânları

Muhammen bedeli Lira	K.	Muvakkat teminatı Lira	K.
3556	81	266	77

Kadıköyünde Caferağa mahallesinin Şifa sokağında yeni 8 ilâ 14 kapı sayılı ve 1377 metre murabbaı arsanın mülkiyeti satılmak üzere arttırmaya çıkarılmıştır. İhalesi 29/6/940 cumartesi günü saat 10 da icra edileceğinden isteklilerin yüzde yedi buçuk teminatlarile Müdiriyet Akarat Kalemine müracaatleri. (4923)

İstanbul Defterdarlığından:

SATILIK KAMYONET

Cinsi	Markası	Modeli	Plâka No.	Muhammen kıymeti
Kamyonet	Enternasyonal	928	3774	200 lira

Vergi borcundan ötürü tahsili emval kanunu hükümleri dairesinde haciz edilen yukarıda cinsi, markası, modeli ve plâka numarası yazılı bir aded kamyonet 21/6/940 cuma günü saat 14 te şube binası önünde açık arttırma suretile ve peşin para ile satılacağından almak isteyenlerin % 7,5 pey akçelerile satış günü ve saatinde Küçükpazar Şubesine müracaat etmeleri. (4915)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Memur Alınacak

1 — Devlet Demiryolları istasyon sınıfında istihdam edilmek üzere müsabaka ile orta mekteb mezunlarından hareket memur namzedi ve askerliklerini yapmış lise mezunlarından işletme ve hareket memuru stajiyeri alınacaktır.

2 — Müsabakada kazanan orta mekteb mezunlarına 60, lise mezunlarına 74 lira ücret verilecektir.

3 — Müsabaka imtihanı lise mezunları için 28 haziran cuma ve orta mekteb mezunları için 1 temmuz pazartesi günleri saat 14 te Haydarpaşa Sirkeci, Ankara, Balıkesir, Kayseri, Malatya, Adana, Afyon, İzmir ve Erzurum İşletme merkezlerinde yapılacaktır. Müracaatler bu işletme Müdürlükleri ve İstasyon şefliklerince kabul olunur.

4 — Müsabakaya iştirak şeraiti şunlardır :

A — Türk olmak.

B — Ecnebi bir kimse ile evli olmamak.

C — 18 yaşını bitirmiş ve otuzu geçmemiş olmak «30 yaş dahil»

D — Orta mekteb mezunları için askerliğini yapmamış olanların askerliğini yapmamış, en az bir sene zaman kalmış ve lise mezunları için de askerliklerini yapmış olmak.

5 — Müsabakada muvaffak olanların bilâhara idare doktorları tarafından yapılacak muayenede sıhhi durumları demiryolu işlerinde vazife görmeğe elverişli bulunmak.

6 — Müracaat istidalarına bağlanacak vesikalar şunlardır : Nüfus cüzdanı, diploma veya tasdikname, askerlik vesikası, polisten tasdikli iyi huy kâğıdı, çiçek aşı kâğıdı, evli olanların evlenme cüzdanı, 6 aded vesikalık fotoğraf.

7 — Daha fazla malûmat almak isteyenlerin İşletme Müdürlüklerine veya istasyon şefliklerine bizzat müracaat etmelidirler.

8 — İstidalar lise mezunları için 25 haziran salı ve orta mekteb mezunları için de 21 haziran cumartesi günü saat 12 ye kadar kabul olunur. «2554» (4484)

Derince limanının 11 ameliyeden ibaret olan ve 32907 lira 90 kuruş muhammen bedelli ve 226404 ton muhammen maniplâsyon tonajlı tahmil ve tahliye işi bir sene müddetle ve kapalı zarf usulile münakasaya konmuştur. Her ameliyenin beher tonu kaçar kuruşa yapılabileceği şartnameye merbut fiat listesinde gösterilmiştir.

Münakasa 21/6/940 tarihine rastlıyan cuma günü saat 11 de Haydarpaşada gar binası dahilinde birinci işletme komisyonu tarafından yapılacaktır. Taliblerin 2468 lira 9 kuruş muvakkat teminatla aynı gün saat 10 a kadar komisyon kalemine teklif mektublarını vermeleri lâzımdır. Bu işe aid şartnameler Ankarada 2 nci işletme müdürlüğünden, İzmirde 8 inci işletme müdürlüğünden, Haydarpaşada Liman başmüfettişliğinden parasız olarak alınır. (4345)

Muhammen bedeli (1350) lira olan (900) aded gemici el feneri 25/6/1940 salı günü saat (10.30) on buçukta Haydarpaşada Gar binası dahilindeki komisyon tarafından pazarlık usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin (202) lira (50) kuruşluk kat'i teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte pazarlık günü saatine kadar komisyona müracaatleri lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (4701)

Yavrunuz, Saadetinizdir...

Onun gürbüz ve sıhhatli yetişimi; tabiatin tıpkı bir yavru gibi sinesinde yetiştirdiği saf ve normal gıda ile mümkündür. Her anne tabiatin insanlara bahşettiği bu kudret güzelliğinden istifadeyi geri bırakmamalıdır.

ÇAPA MARKA

MÜSTAHZARATINDA BU HASSA TAMAMEN MEVCUDDUR.
Beşiktaş ÇAPAMARKA. Tarihi tesisi 1915.

Antalyada Su İşleri 16 ncı Şube Mühendisliğinden:

1 — Alanya kasabasına Dim çayından getirilecek sulama kanalının 21 + 161 — 27 + 842 kilometreleri arasındaki 6681 metrelik kanal kısmının hafri ve bu kısımdaki imalâtı sınaiye işi kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmıştır.
2 — İşin keşif bedeli 16391 lira 89 kuruştur.
3 — Eksiltme 28 haziran 940 cuma günü saat 15 te Antalyada Su İşleri 16 ncı Şube Mühendisliği binasında yapılacaktır.
4 — Bu işe aid şartname, proje ve plânlar Antalyada Şube Mühendisliğinde, Alanyada Kısım Mühendisliğinde ve Ankarada Su İşleri Reisliğinde mesai saatleri dahilinde görülebilir.
5 — Bu işe aid teminat miktarı 1229 lira 39 kuruştur.
6 — İsteklilerin eksiltme gününden sekiz gün evvel Şube Mühendisliğine müracaat ve evvelce yapmış oldukları işleri gösterir vesikalar ibraz ederek bu işe girebileceklerine dair ehliyetname almaları lâzımdır.
7 — İsteklilerin yukarıda yazılı miktarda teminat mektubu veya makbuzunu, Ticaret Odasına kaydolduklarına dair vesika ile ehliyetnameyi teklif mektubile birlikte ihale saatinden bir saat evveline kadar Antalyada Su İşleri 16 ncı Şube Mühendisliğinde müteşekkil Eksiltme Komisyonu Reisliğine tevdi etmeleri veya posta ile göndermeleri lâzımdır. Postada vaki olacak teahhür kabul edilmez. (4599)

Rumelihisarında
NECİB Bey Bağı
Hayvanat Bahçesi
Boğazın en güzel manzaralı ve eğlenceli parkında
8 kişilik mükemmel CAZ
Aileler yemeklerile beraber gelebilirler.
Meşrubat : Pazar günleri 15, sair günler 10 krş.
Buzlu Bira ve Müskirat Ucuzdur.
Bağda Kanlıkavak suyu mevcuddur.
Mehtab gecelerini kaçırmayınız.
Düğünler, Çaylar Bağda yapılabilir.

Erzurum Valiliğinden:

1 — Erzurum - Palandöken - Hınıs yolunun şehir dahilinden geçen kısmının tesviyesi ve parke kaldırım döşenmesi işi kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.
2 — On bir bin altı yüz otuz iki 11632 lira 94 kuruş keşif bedelli bu işin ihalesi 27/6/940 perşembe günü saat 5 te Vilâyet makamında toplanacak olan Daimi Encümen tarafından yapılacaktır.
3 — Muvakkat teminatı 873 lira 50 kuruştur.
4 — İstekliler eksiltmeye girebilmek için ihale gününden en az sekiz gün evvel Vilâyete müracaatle ehliyet vesikası almaları mecburidir.
5 — Talibler bu işe aid şartname vesaireyi her gün Vilâyet Daimi Encümen kaleminde ve Nafıa Müdürlüğünde görebilirler.
6 — İstekliler 2490 sayılı kanunun ikinci ve üçüncü maddelerinde yazılı vesikalarla birlikte teminat ve teklif mektublarını 32 nci madde veçhile ihale saatinden bir saat evveline kadar Vilâyet Daimi Encümeni Reisliğine vermeleri ve postada vuku bulacak gecikmelerin muteber sayılmayacağı ilân olunur. (4720)

ADEMİ İKTİDAR
VE BELGEVŞEKLİĞİNE
HORMOBİN
Tabletleri her eczanede bulunur
(Posta kutusu 1255) Galata, İstanbul
Reçete ile satılır

Kanaat Kitabevinin
BU AY İÇİNDEKİ NEŞRİYATI:

Tahir Harmi Balceoğlu
TÜRK TARİHİNDE
MEZHEB CEREYANLARI
Hilmi Ziya Ülken tarafından mukaddeme ve notlar ilâve edilmiştir. Fiatı 100, cildlisi 125 Kr.

Louis Bertran'dan Galib Kemali Söylemezoğlu ve Nurullah Ataç'ın tercüme ettiği
İSPANYA TARİHİ
Kitabın sonuna Galib Kemali Söylemezoğlunun İspanyada İslâm Hâkimiyeti devrine aid yazısı ilâve edilmiştir. Fiatı 125, cildlisi 150 Kr.

Mathiez'den Şükrü Kayanın tercüme ettiği
FRANSIZ İHTİLÂLİ
Üç cild olan bu mühim eserin birinci cildi çıkmıştır. Fiatı 125, cildlisi 150 Kr.

M. Fuad Arsan
Cebri anlamak için, Cebre devam için
İmtihanlara hazırlığı temin eden bu iki kitabın beheri 60 Kr.

Heybeliada Deniz Lisesi Müdürlüğünden:

Deniz Lisesi ikinci sınıfına girmeğe istekli okurların müsabaka sınavları 24 haziran 940 pazartesi günü saat 9 da yapılacaktır.

Bu tarihe kadar kayıd muamelesini yaptırmış olan okurlar beraberlerinde siyah mürekkebli kalem, cetvel, minkale, pergel ve lâstik olduğu halde okula müracaatleri. (4932)

İki Mühendis Aranıyor
Ergani Bakırı T. A. Şirketinden:
MADEN'deki işletmesinde bakır izabe işlerinde yetiştirilmek üzere 2 genc kimya veyahud makine mühendisi alınacaktır. Taliblerin 20/6/940 tarihine kadar (Galata P. K. 1008) numara adresine bütün vesikalarile müracaatleri.

Emniyet Umum Müdürlüğünden:
Polis Kolejine talebe alınacaktır.

1 — Geçen yıllar olduğu gibi bu yıl da lise derecesindeki Ankara Polis Kolejinin birinci sınıfına talebe alınacaktır.
2 — Kayıd ve kabul şartları her mahallin Emniyet Müdür veya Âmirliklerinde mevcuddur. Talib olanların bu şartları öğrenmek ve ona göre müracaatta bulunmak üzere keyfiyetten bilgi edinilmeleri ilân olunur. (2868) (4924)

YENİ ÇIKTI
ÜÇ ETEKLİ KIZ
Her kitabcıda bulunur. Fiatı 50 kuruştur.

Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü Eksiltme ve İhale Komisyonundan:

1 — Açık eksiltme ve ihale usulile 1940 senesi umumi nüfus sayımı için 25 - 200 sahifelik 68 × 100 1/16 eb'adında 274600 aded sayım defteri bastırılacaktır.
2 — Tahmin olunan bedel 5000 liradır. Muvakkat teminat olarak % 7,5 kuruş hesabile 375 liralık banka mektubu veya Hazine makbuzu verilmesi lâzımdır.
3 — İhale 1940 haziran ayının 18 inci salı günü saat 14,30 da İstatistik umum müdürlüğü binasında toplanacak olan komisyonda yapılacaktır. Nümune ve şartname bedelsiz olarak komisyon kâtibliğinden istenebilir. «2598» (4541)

DİŞ ÇIKARILDIKTAN SONRA, DİŞ APSELERİNDE, AKIL DİŞİ İLTİHAPLARINDA
RİDA DİŞ SUYU
NUN ILIK OLARAK GARGARASI, BU İLTİHAPLARIN ŞİFASINI TEMİN EDER.

Konya Harası Müdürlüğünden:

Keşif bedeli «20458» lira «83» kuruş olan inek ahırı inşaatı 15/6/940 tarihinden itibaren on beş gün müddetle ve kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

Muvakkat teminatı «1534» lira «41» kuruş olup Hara veznesine yatırılacak ve eksiltme 1/7/940 tarihinde pazartesi günü saat 15,30 da Konya Hara Merkezinde müteşekkil İnşaat Komisyonunda yapılacaktır. Proje ve şartnameleri Hara Müdürlüğünden ve Konya Vilâyet Veteriner Müdürlüğünden bir lira bedelle verilir.

İsteklilerin teklif zarflarını ve 2490 sayılı kanunun 2, 3 üncü maddelerile şartnamede yazılı vesaiki eksiltme saatinden bir saat evvel Komisyona vermeleri, belli gün ve saatte Hara Merkezinde hazır bulunmaları. (4928)

Tilla
Büyükada - Nizam
ÇANKAYA CADDESİ No. 31
KAHVE - LOKANTA - DANSİNG
Bu akşam yeni yazlık mahalli açılıyor.
Mevkiinin güzelliği, Musikisi. taraçaları ve emsalsiz parkı herkesin memnuniyetini mucib olacaktır, Hergün açık havada ÇAY ve TEDANSAN ve geceyarısından sonra salonda dansları

Kuleli Askerî Lisesi Direktörlüğünden:

Kuleli ve Maltepe Askeri Liselerinin ikinci ve üçüncü sınıflarına girmeğe istekli ve bütün girme şartlarını haiz olan namzedlerinin seçme sınavları 21, 22, 24 haziran 940 günleri Kuleli ve Maltepe Liselerinde yapılacaktır. Namzedlerin en geç 21/6/940 günü saat sekizde işbu liselerde bulunmaları. «61» (4942)

BEBEK PALAS
OTEL ve UMUMA MAHSUS BAHÇELİ LOKANTA
«Yeni Açıldı»
Bebekte Robert Kolej sırasında deniz kenarında tam konfor lüks OTEL ve LOKANTA Boğazda kibar sınıf halkının yegâne istirahat edeceği mahaldir. Otelimizi, lokanta salonumuzu görünüz ve İstanbulda eşi bulunmayan güzel manzaralı set bahçelerimizi geziniz çok memnun kalacaksınız. YÜKSEK SERVİS, UCUZ LİSTE.

Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi Müdürlüğünden:

Fabrikalarımızda her türlü demir, çelik, boru vesair madeni aksamı paslanmak ve aşınmaktan muhafaza eden ve ayni zamanda tahta ve tuğla işlerinde de boya olarak kullanılan «SİYAH KATRAN BOYASI» imal edilmektedir. Alâkadarların Müessesemize müracaatleri ilân olunur. (4952)

Senelerdenberi tanınmış ve çok rağbet görmüş olan
ALEM RAKISI
Bu kere **İnhisarın Kontrolu Altında** fıçıda uzun müddet **Dinlendirilmiş** olarak piyasaya çıkarıldığını sayın müşterilerine mevsim sürprizi olarak arzeder.
Kumkapı No. 13, 15, 17 - Telefon : 20741

YENİ ADAM
Sahibi
İ. H. Baltacıoğlu
No. 285
İÇİNDEKİLER
Karıştırıcılar (İ. H. Baltacıoğlu), Karagöze heykel (Baltacıoğlu), Tiyatro anketi (Halid Fahri Ozansoy), Amerikaya dair (Vedad Nedim Tör), Harb ekonomisi (Paul Valery), Muhsin Ertuğrula (Bekir Turgud Elçin), Başvekilin Nutku, Paralipomen (Eugen Lovinesco), Karagöz Ankarada (İ. H. Baltacıoğlu ve Mahmud Cûda), Sosyoloji metodunun kaideleri (Emile Durkheim), Karagözle Hacivada heykel (B. Felek), Hayatım (İ. H. Baltacıoğlu) ve Zâhir Güvemlinin muhtelif karikatürleri.
İstanbul - Ankara Caddesi
Adalet Han No. 15 - 17

Kiralık
Beyazıdda Marmara sineması altındaki büyük mağaza - garaj veya depo olarak - kiralık olduğundan taliblerin İstanbulda Asmaaltında 31 numaralı Mustafa Saraç Tereyağı ticarethanesine müracaat etmeleri ilân olunur.

ACELE
Satılık Apartıman
Tarabyada asfalt üzerinde (102) No. lı dört daireli ve banyolu apartıman satılıktır. Her gün içindeki sahibine müracaat.

ANAPİTOJEN
Dr. İhsan Sami
İstreptokok, istafilokok, pnömokok, koli, piyosiyaniklerin yaptığı çıban, yara, akıntı ve cild hastalıklarına karşı çok tesirli taze aşıdır.

Dr. İhsan Sami
BAKTERİYOLOJİ
LÂBORATUARI
Umumî kan tahlilâtı, frengi noktai nazarından Vasserman ve Kahn teamülleri, kan küreyvatı sayılması. Tifo ve sıtma hastalıkları teşhisi, idrar, balgam, cerahat, kazurat ve su tahlilâtı, ültra mikroskopi, hususi aşılar istihzarı. Kanda üre, şeker, Klorür, Kollesterin miktarlarının tavini. Divanyolu, No. 113. Tel: 20981

DOKTOR
Cemil Zihni Ülkü
Sultanahmed Firuzağa camii karşısında 2 numaralı muayenehanesinde her hastalığa bakar. Fakirlere parasız. Muayene saatleri:
7 - 9 12 - 14 17 - 21

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

Nafıa Vekâletinden:

Eksiltmeye konulan iş :

1 — Malatyada sürgü regülâtörü tevsii, kanal, açık tünel, imalâtı sınaiye, sürgü ve derme regülâtörleri işletme binaları inşaatı, keşif bedeli (315,000) liradır.

2 — Eksiltme 1/7/940 tarihine raslıyan pazartesi günü saat 15 te Nafıa Vekâleti Su İşleri Reisliği Su Eksiltme Komisyonu odasında kapalı zarf usulile yapılacaktır.

3 — İstekliler, eksiltme şartnamesi, mukavele projesi, bayındırlık işleri genel şartnamesi, fenni şartname ve projeleri 15 lira 75 kuruş mukabilinde Su İşleri Reisliğinden alabilirler.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin (16,350) liralık muvakkat teminat vermesi ve eksiltmenin yapılacağı günden en az sekiz gün evvel ellerinde bulunan vesikalarla birlikte bir dilekçe ile Nafıa Vekâletine müracaat ederek bu işe mahsus olmak üzere vesika almaları ve bu vesikayı ibraz etmeleri şarttır.

Bu müddet içinde vesika talebinde bulunmayanlar eksiltmeye iştirak edemezler.

5 — İsteklilerin teklif mektublarını ikinci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Su İşleri Reisliğine makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. Postada olan gecikmeler kabul edilmez. «2629» (4603)

PROTEJİN
Frengi ve Belsoğukluğu
Afetinden Koruyan yegâne ilâçtir.
Her Eczanede Bulunur

Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü Eksiltme ve İhale Komisyonundan:

1 — Kapalı zarf usulile eksiltme ve ihalesi yapılacak olan 353 forma tahmin edilen 10 aylık harici ticaret istatistik mecmuaları bastırılacaktır.
2 — 16 sahifelik beher formasına 30 lira fiat tahmin edilmiştir. Eksiltmeye iştirak edecekler % 7,5 hesabile 795 liralık muvakkat teminat vesikası vermeleri lâzımdır.
3 — Eksiltme haziran 1940 ayının 18 inci salı günü saat 15 te İstatistik umum müdürlüğü binasında toplanacak olan komisyonda yapılacaktır. Eksiltmenin açılmasından bir saat evvel zarfların komisyon reisliğine verilmesi lâzımdır. Bu babdaki şartname komisyon kâtibliğinden istenebilir. «2596» (4539)

Femil
Sağlığının kıymetini bilen Bayanların seve seve kullanacağı en birinci âdet bezleridir. Mikrobsuz, ufak, yumuşaktır. En ince elbiseler altında belli olmaz. Her eczanede ve büyük mağazalarda **Femil ve Bağı** bulunur.

Ankara Cezaevi Direktörlüğünden:

1 — Ankara Cezaevinin haziran 940 iptidasından mayıs 941 sonuna kadar bir senelik ihtiyacı olan beheri «960» gram itibarile şartnamesinde yazılı şartlar dahilinde birinci nevi ekmek «21» gün müddetle ve kapalı zarf usulile münakasaya çıkarılmıştır.

2 — İhale 21 haziran 940 tarihine raslıyan cuma günü saat 15 te Ankara Cumhuriyet Müddeiumumiliğinde toplanan Komisyonda yapılacaktır.

3 — İstekliler muhammen bedelin % 7,5 u olan «1379» lira «70» kuruşluk muvakkat teminat verecektir.

4 — Eksiltmeden mütevellid rüsum, tekâlif ve damga resmi ilân ücretleri ve indelhace ekmeğin tahlil ücret masarifi vesair bilcümle masarif müteahhide aiddir.

5 — Teklif mektubları 21 haziran 940 cuma günü saat 14 e kadar sıra numaralı makbuz mukabilinde ikinci maddede yazılı Komisyon Reisliğine verilecektir.

6 — Şartnameyi görmek ve fazla izahat almak isteyenler mesai saati zarfında Cebecide Cezaevi Direktörlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur. «2412» (4241)

Santa
Herkes bilhassa çocuklar tarafından alınması gayet kolay müessir bir müstahzardır.
Barsak Solucanlarına
karşı gayet tesirlidir. Barsak solucanlarının büyüklerde ve Küçüklerde sebeb olacağı tehlikeler göz önüne alınarak solucan hastalıklarında bunu kullanmaları faydalıdır.
Hekimlerimize ve halkımıza tavsiye edilen bu müstahzar her eczanede bulunur.
Kutusu 20 kuruştur.
Sıhat Vekâletinin müsaadesini haizdir. Reçete ile satılır.

Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü Eksiltme ve İhale Komisyonundan:

1 — Açık eksiltme ve ihale usulile 1939 senesi ikinci, üçüncü ve dördüncü kısım harici ticaret istatistik yıllıklarından 750 nüsha bastırılacaktır
2 — 60 forma ve 16 sahifelik beher forması için 35 lira tahmin olunan bu eserler için % 7,5 hesabile 158 liralık muvakkat teminat vesikası verilmek lâzımdır.
3 — İhale 1940 senesi haziran ayının 18 inci salı günü saat 15,30 da umum müdürlük binasında toplanacak olan komisyonda açılacaktır. Nümune dairede görülür ve şartname komisyon kâtibliğinden istenebilir. «2597« (4540)

SALACAK
PLAJ ve GAZİNOSU
BUGÜN AÇILIYOR.

MAZON MEYVA TUZU
Müferrih ve Midevidir
İNKIBAZ, HAZIMSIZLIK, MİDE BULANTI ve BOZUKLUĞUNDA, BARSAK TEMBELLİĞİNDE, MİDE EKSİLİK ve YANMALARINDA
Emniyetle kullanılabilir. MİDE ve BARSAKLARI temizler, alıştırmaz ve yormaz. MAZON isim ve HOROS markasına dikkat